

CARTULARI de la Catalunya Comtal

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

L'Institut visita

Sant Cugat

del Vallès

BARCELONA, desembre 2012 - NÚMERO 27

ARXIU NACIONAL
DE CATALUNYA

MONESTIR DE
SANT CUGAT

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX ALS CENTRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

Associació Espai Catalunya Topalekua - Sant Sebastià - Donostia. --- Centre Català de Córdoba. - Córdoba. --- Cercle Català d'Araba. - Gazteiz. --- Casa Catalana de Las Palmas. - Las Palmas de Gran Canaria. --- Cercle Català de Madrid. - Madrid. --- Casal Català de Menorca. - Maó. --- Casa Catalana de Mallorca. - Palma de Mallorca. --- Casal de Catalunya de Sevilla - Sevilla. --- Casa Catalana de Saragossa. - Zaragoza.

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA: Associació Catalana d'Essen Essen - Borbeck. --- Casal Català d'Hannover, e.V. Hidesheim. --- Centre Cultural Català de Colònia, e.V. Köln. --- Deutscher Katalanistenverband Münster in Westfalen. --- Associació Catalana d'amburg "El Pont Blau". --- Katalanischer Salon, (Berlin). --- Catans de Frankfurt - Frankfurt.

ANDORRA: Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra, Andorra la Vella.

ARGENTINA: Casal Català de Bahía Blanca, Bahía Blanca. --- Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat", Buenos Aires. --- Associació Civil Grup d'Empresaris Catalans de l'Argentina (GREC), Buenos Aires. --- Casal de Catalunya de Buenos Aires, Buenos Aires. --- Les Quatre Barres, Buenos Aires. --- Casal Català de Córdoba, Córdoba. --- Casal dels Països Catalans de La Plata, La Plata. --- Centre Català de Mendoza, Mendoza. --- Mutual Catalana Germanor, Mendoza. --- Casal de Catalunya de Paraná, Paraná, Entre Rios. --- Agrupació Catalana de Pergamino, Pergamino. --- Centre Català de Rosario, Rosario. --- Centre Català de Venado Tuerto, Venado Tuerto, Santa Fe. --- Casal Català de Mar del Plata. --- Agrupació Cultural Catalana de Mendoza. --- Casal de Catalunya de Santa Fe.

AUSTRÀLIA: Radiodifusió Catalana East Brighton, Victoria. --- Casal Català of New South Wales Bexley, New South Wales. --- Casal Català de Victòria / Catalan Club Victòria.

AUSTRIA: Casal Català de Viena, Viena.

BÈLGICA: Casal Català de Brussel·les, Bruxelles.

BRASIL: Catalònia - Grup de Catalans de Sao Paulo São Paulo - SP. --- Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Llull) São Paulo - SP.

CANADÀ: Casal Cultural Muntaner Montmagny, Quebec. --- Casal dels Països Catalans de Toronto, Toronto, Ontario. --- Casal Català de Vancouver Vancouver, BC.

COLÒMBIA: Casal Català d'Antiòquia, Emvidado. --- Comunitat Catalana de Colòmbia, Santa Fe de Bogotá, DC.

COSTA RICA: Casal Català de Costa Rica, San José.

CUBA: Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, La Habana.

DINAMARCA: Casal Català de Copenhaguen, Copenhaguen.

EL SALVADOR: Casal Català de El Salvador, San Salvador.

EQUADOR: Casal Català de Guayaquil, Guayaquil. --- Associació Catalana Ecuatoriana de Negocios (ACEN), Quíto. --- Casal Català de Quíto, Quíto.

ESTATS UNITS: Fundació Paulí Bellet, Bethesda, MD. --- Casal dels Catalans de Califòrnia, El Segundo CA. --- North American Catalan Society, Inc Nashville TN. --- Casal Català del Nord de Califòrnia Oakland, CA. --- American Institute for Catalan Studies Spring TX. --- Associació de Catalans de la Universitat de Califòrnia, Irvine (CatUCI). --- Friends of Catalonia Miami, Incorporated - Miami. --- Catalan Institute of America - Nova York. --- Casals dels Països Catalans a Califòrnia - Sant Diego. --- Casal del Països Catalans a Cleveland - Cleveland.

FRANÇA: Aire Nou de Bao, Bao. --- Cercle Català de Marsella, Marseille. --- Casal Català de Grenoble, Grenoble. --- Casal de Catalunya de París, París. --- Centre Cultural Català de Perpinyà, Perpinyà. --- Amical dels Catalans d'Alsàcia, Stransbourg. --- Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, Toulouse. --- Cadres Catalans de Tolosa de Llenguadoc - Toulouse.

GUATEMALA: Casal Català de Guatemala, Guatemala, CA.

HONDURAS: Associació Catalana d'Hondures, San Pedro de Sula.

IRLANDA: Catalans a Dublin - Dublin.

ISLÀNDIA: Casal Català a Islàndia.

ITÀLIA: Associació Catalana a Roma, Roma.

JAPO: Centre Català de Kansai, Osaka.

LUXEMBURG: Centre Català de Luxemburg, Luxembourg.

MARROC: Casal de Cultura Catalana al Nord del Marroc - Tànger.

MÈXIC: Centre Català de Guadalajara, Guadalajara, Jalisco. --- Casal Català de la Península del Yucatán, A.C. Mérida, YU. --- Club de Empresarios Catalanes en Mèxic, México D.F. --- Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F. --- Casal Català de Puebla, A.C. Puebla. --- Casal Virolai, A.C. Querétaro, QRT.

PARAGUAI: Centre Català d'Asunción, Asunción.

PAÏSOS BAIXOS: Casal Català dels Països Baixos, Oousterhout NB.

PERÚ: Casal Catalunya del Perú, Lima.

REGNE UNIT: Centre Català d'Escòcia - Escòcia. --- Catalans UK - Londres.

REPÚBLICA DOMINICANA: Casal Català de Santo Domingo, Santo Domingo.

REPÚBLICA POPULAR DE LA XINA: Catalan Association of China, Hong Kong. --- Casal Català de Beijing - Beijing. --- Shanghai Catalan Association - Shanghai.

SUÈCIA: Les Quatre Barres - Estocolm.

SUÏSSA: Casa Nostra de Basilea, Birsfelden. --- Cercle Català de Winterthur-Schafhausen, Brütten. --- Amics Catalans de Berna, Köniz. --- Centre Català de Lausane, Lausanne. --- Casa Nostra de Suïssa, Wallisellen. --- Casa Nostra Baden - Wettingen / Grup Montseny Wettingen. --- Casa Nostra de Zürich, Zürich.

URUGUAI: Associació d'Empresaris d'Ascendència Catalana a l'Uruguai (ASEACU), Montevideo. --- Casal Català de Montevideo, Montevideo.

VENEÇUELA: Centre Català de Caracas, Caracas. --- Associació Nova Catalunya de Joan Orpí Puerto de la Cruz, Anzoátegui. --- Associació Venecolana d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AVEAC).

XILE: Agrupació d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AEAC), Santiago de Xile. --- Centre Català de Santiago de Xile, Santiago de Xile. --- Federació d'Entitats Empresariales d'Ascendència Catalana d'America, Santiago de Xile. --- Centre Català Viña del Mar, Viña del Mar.

Jaume Bertomeu
Editor

Lluïsa Goberna
Directora

Lluís Goberna
Cap de Redacció

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als afeccionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.

E d i t o r i a l

En l'editorial aquesta vegada no parlarem del que és el nostre principal objectiu, dels fets socials i culturals de la nostra entitat, l'Institut, ni d'aquest CARTULARI, que és el nostre portaveu.

Avui volem reflectir els esdeveniments que tots coneixem de l'11 de setembre, quan més d'un milió i mig de persones van sortir al carrer, i posteriorment, de les eleccions al Parlament del 25 de novembre, uns fets històrics, els dos, amb un rècord de participació en l'història de la democràcia.

Tot esdeveniment té varies lectures, i aquí voldríem parlar sobretot de la vessant històrica. Nosaltres no entrem en política perquè els estatuts de la nostra entitat així ho diuen, però no podem quedar al marge perquè aquests dos fets ja han entrat en la història i poden portar a Catalunya per un camí clau i molt important per al seu futur, en què tots estem implicats, i per tan creiem que mereixen, pel seu context dins del nostre país, que hi fem menció en aquestes breus línies.

Com tots sabeu, el principal tema de la nostra revista és la història medieval de Catalunya, però també hi tenen cabuda altres temes, com ara la història recent de Catalunya. I sobretot en aquesta època estem vivint moments molt difícils en tots el àmbits de la societat, l'economia, la sanitat, l'educació, la justícia. etc...que esperem que es vagin solucionant amb molt bon seny, que falta fa.

Els últims anys i sobretot aquest 2012 han estat molt durs i plens de dificultats per quasi tothom, i amb grans canvis que es van produint poc a poc però d'una forma contundent.

Dins d'aquest context, Catalunya ha tingut i té un costerós i llarg camí a fer, però com una metàfora, "Au Fènix", que sempre ha ressorgit, ara també ressorgirà reeixida de la seva davallada.

Fins el Juny del 2013....

BONES FESTES !!!

Lluïsa Goberna

Consell de Redacció Col·laboradors:

Bartomeu Bioque
Josep Brunet
Toni Font
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Francesc Panyella
Mª Lluïsa Pujol
Jordi Rabionet
Eva Sans
Joana Tarín

Maquetació i Disseny Lluïsa Goberna

Corrector: Joan Anton Font

Webmasters: Lluís Teruel David Ballesteros

Redacció i Administració: Casanova, 43, Esc. Dret. Entl. 3r. 08011 BARCELONA

Tel. 93 325 77 91

E-mail: institut@cartulari.com estament@cartulari.com www.cartulari.com

Capçalera: Copy-Art-Institut.

Impressió: Copyluz Dipòsit Legal: B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

CARTULARI DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

ANY XXV - SEMESTRAL
NÚMERO 27

Portada	1
Monestir de Sant Cugat del Vallès.	
Casals Catalans	2
Relació dels Casals d'arreu del món.	
Editorial	3
Redacció i administració.	
Informa	5
Les nostres activitats.	
Sopar d'Estiu	6
Presentació CARTULARI 26.	
Què és la Hipnosi Clínica	23
Conferència	34
D'en Bartomeu Bioque a la Capella Santa Àgata.	
Notícies	42

Foto portada de: Lluïsa Goberna

Monestir de Sant Cugat del Vallès

La festivitat del Corpus Christi.....10

Una de les principals i potser més importants festes de Barcelona i de tot Catalunya va ser la festivitat del Corpus Christi, que se celebra en dijous, seixanta dies després del Diumenge de Resurrecció.

Pirates del Mediterrani.....14

La pirateria en el mar Mediterrani es remunta molts segles enrere i va ser practicada per la major part dels pobles que tenien relació amb aquest mar, que era la via per on circulaven moltes mercaderies, moltes d'elles de valor que per aquesta raó eren desitjades....

La catalana Mare de Déu del Patrocini.....20

Ha estat en el marc de les nostres activitats, en què divulguem la tasca que es realitza des de l'exterior per donar a conèixer Catalunya, que m'he topat amb un bocí de la història de la nostra terra que m'ha fet descobrir un altre dels lligams que aquesta manté amb la ciutat de Marsella.....

Guifré el Pilós, Pare de la pàtria i fundador de la dinastia dels comtes de Barcelona.....24

Guifré I de Barcelona, anomenat "el Pilós", (840 - 897) era fill del comte Sunifred I d'Urgell i comte de Cerdanya, i d'Ermessenda. Fou el dotzè i darrer comte de Barcelona nomenat pels reis francs, i el primer a donar en herència els seus dominis territorials...

Arxiu Nacional de Catalunya Monestir de Sant Cugat del Vallès.....26

Dos espais totalment diferents, però summament importants i lligats entre si. L'Arxiu, un edifici modern que és el dipositari, i on es conserva un gran nombre de documentació, de diferents èpoques, de la història i la cultura de Catalunya, i el Monestir, un edifici mil·lenari....

La Ruta de l'Or Negre de Doha a Dubai36

La ruta de l'Or Negre es desenvolupa a l'Orient Mitjà, un recorregut que iniciem amb un vol de cinc hores de Barcelona a Doha, capital de Qatar. De Doha marxem a Manama, capital de Bahrein, des d'on ens trasladem a Dubai (EUA). Allí embarquem al Royal Caribbean per navegar...

29 de juny de 2012:

Sopar d'Estiu al Restaurant *"El Trapío"*. Presentació del **CARTULARI** especial número 26, i celebració de l'**Aniversari dels 25 anys d'edició**.

6 d'octubre de 2012:

Visita cultural a **Sant Cugat del Vallès**. Primer es va visitar l'**Arxiu Nacional de Catalunya**, on es va fer el lliurament d'una col·lecció dels exemplars editats del **CARTULARI**. Posteriorment es va anar al mil·lenari **Monestir de Sant Cugat** per veure l'**Església** i el **Claustre**. La visita va ser guiada per l'escriptor i investigador **Bartomeu Bioque**. Més tard es va fer un dinar de grup al Restaurant *"El Mesón"*, a la mateixa població.

18 d'octubre de 2012:

Reunió del **Consell Suprem de l'Estament**, en el local social de l'entitat. Nomenament del nou **Consell**.

22 de novembre de 2012:

Conferència a la **Capella de Santa Àgata, Museu d'Història de Barcelona**, amb el títol *"Jerusalem, gresol de les tres cultures"*, a càrrec de l'escriptor i investigador **Bartomeu Bioque**. Projecció del documental *"El caballero de Cristo y la dama del paraíso"*.

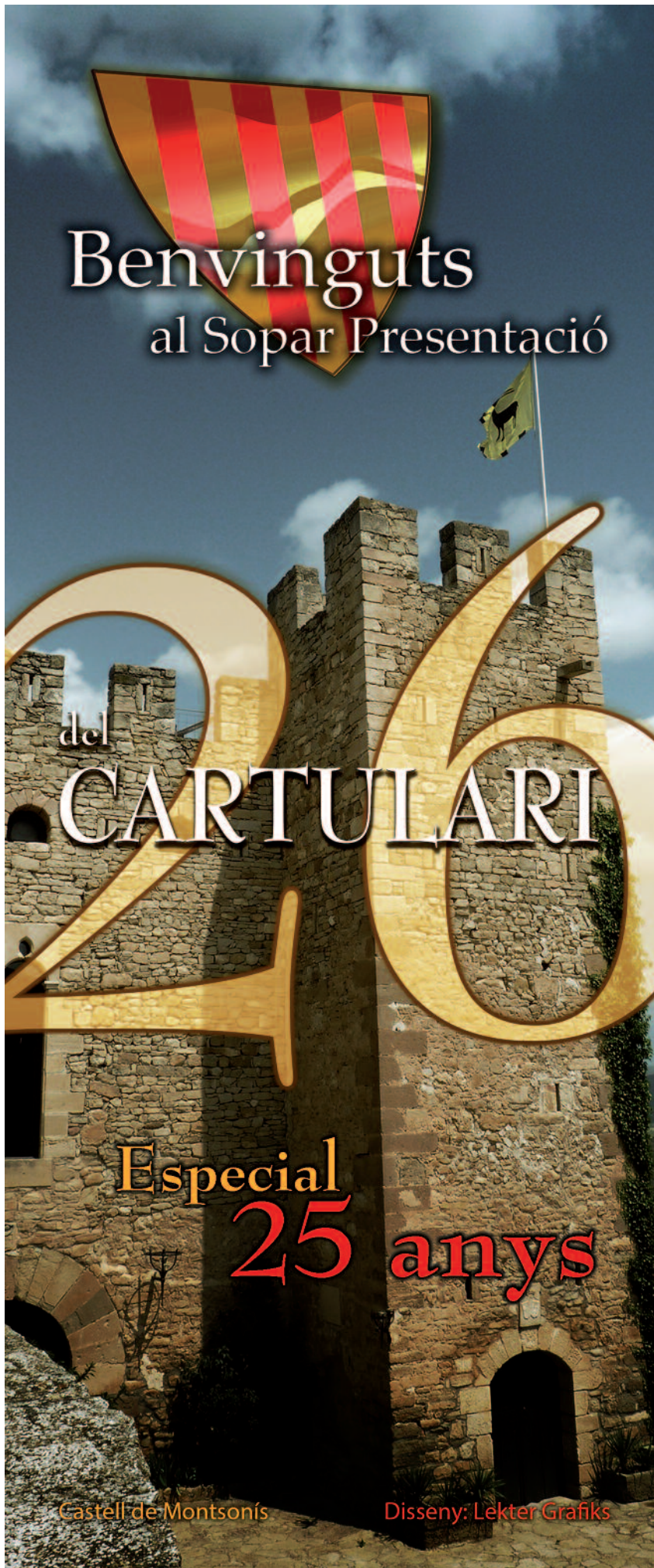
L'equip del

CARTULARI

Us desitgem

BONES FESTES!

i un 2013 ple d'esperances...

SOPAR D'ESTIU

25 ANIVERSARI CARTULARI

Per Lluís Goberna

La crisi, encara que hi és, no ens va afectar gaire, ja que aquest sopar d'**Aniversari** va ser un èxit d'assistència.

Vam comptar també en aquesta ocasió amb el nostre amic "Grouxo", que ens va fer, amb el seu bon humor, de mestre de cerimònies. Després de l'habitual copa de benvinguda i d'un excel·lent sopar al restaurant "El Trapio", va començar l'acte.

El temps passa molt de pressa i la nostra revista ja ha complert 25 anys; 1987 - 2012. Ho vam celebrar amb el corresponent pastís d'**Aniversari** i un emotiu brindis. Però no va ser l'únic, perquè també el nostre president complia

anys i el **"moltes felicitats"** i fortes abraçades varen posar un punt encara més emotiu si cal a la celebració.

Dins de l'acte, el president, va adreçar unes paraules als comensals. **Va fer un breu glossari d'aquests 25 anys del Cartulari.** Va fer esment dels membres fundacionals del Cartulari i d'antics col·laboradors que participaren en l'elaboració dels articles dels primers Cartularis, que aleshores eren en format de butlletí.

Al sentir aquestes paraules no vaig poder deixar de recordar, amb una mica de nostàlgia, que al **Cartulari número 1, de 1987**, vaig publicar l'article, **"LA HISTÒRIA PLORA, Catalunya ha de ser pionera en conservar el patrimoni històric"**. D'ençà han passat molts anys i la revista ha anat evolucionant i creixent; **per tant, crec que tots els que hem col·laborat en aquest projecte ens hem de sentir satisfets de la tasca feta.**

El president de l'Institut i la directora del Cartulari, en el moment d'apagar les espelmes del pastís d'Aniversari

La nostra revista
ha complert

25 anys

1987 - 2012

Seguidament va prendre la paraula la directora de la revista, que **va ressaltar la presentació dels 26 magnífics pòsters de les portes dels Cartularis, que decoraven el saló.** Va fer també la presentació del **Cartulari 26** i va anomenar els articles i els seus autors i va fer una menció molt especial a la **pàgina central, on hi havia representades les portes i un article en record-homenatge del primer Cartulari.**

Durant la vetllada es va lliurar un diploma d'Ingrés a l'Estament a la senyora Dolores Mesado, de València, que va venir a acompanyar-nos en aquest sopar de celebració, així com també vam comptar amb la presència dels bons amics de **Sevilla, Manuel Rodríguez i la seva esposa.**

Unes paraules de comiat van posar fi a la vetllada, però el bon ambient va fer que s'allargués fins aproximadament les dues de la matinada, en què el desig d'un bon estiu va ser la cloenda definitiva de l'acte.

Acabat l'acte es van lliurar els Cartularis entre els presents i seguidament es va donar pas al sorteig de regals que va liderar com sempre el nostre amic **Àngel**, molt ben acompanyat per un esplèndid "**Grouxo**", que no ens cansarem de dir, encara que semblen reiteratius, que va fer somriure a tothom, dins d'un acte seriós, que en realitat és del que es tracta, de fer passar una bona estona.

Es va recordar que entre els assistents es trobava la vídua del pintor i amic Francesc Deltell, que va tenir la deferència de portar un quadre seu per sortejar.

Aquesta fotografia de la Marcela, tan ben acompanyada pel "Grouxo" i l'Àngel, és un bon record de la nostra amiga en aquest darrer sopar que va estar amb nosaltres.

Amb aquest somriure és com la volem recordar

La festivitat del **CORPUS CRISTI**

Per Joana Tarín

Una de les principals i potser més importants festes de Barcelona i de tot Catalunya va ser la festivitat del Corpus Christi, que se celebra en dijous, seixanta dies després del Diumenge de Resurrecció.

L'any 1246 una monja anomenada Juliana de Cornillon, del convent de les Beguines de la ciutat belga de Lieja, va promoure la idea de celebrar una festivitat en honor del cos i la sang de Crist presents a l'Eucaristia.

Durant una missa celebrada a Bolesea (Itàlia) l'any 1263, al trencar el sacerdot l'Hòstia Consagrada, va brollar sang. Aquest fet miraculós donà un impuls definitiu a l'establiment de la festa litúrgica del **Corpus Christi**, que fou instituïda el 8 de setembre de 1264 pel **Papa Urbà IV**.

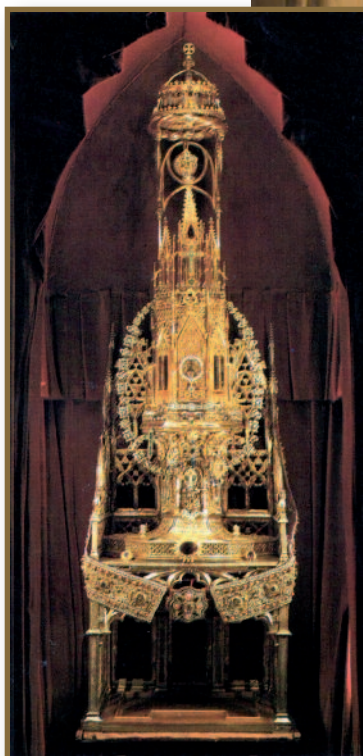
Actualment en diversos països de tot el món és festa oficial.

Barcelona va ésser la primera ciutat europea, després de Roma, on es començà a celebrar aquesta festivitat. Segons consta documentalment en el **Llibre del Cerimonial**, l'any 1319 va sortir la **Processó General**, nom que se li donava perquè desfilaven totes les corporacions religioses, cíviques i militars.

Al so de les trompetes, presidia la Processó la bandera de **Santa Eulàlia**, els estendards de la **Catedral** i les parròquies, el clergat i les comunitats de frares de tots els convents de la ciutat. Seguien els "entremesos", on participaven tota mena d'animals fabulosos, les mulasses, els lleons, els dracs, etc. Els gegants i capgrossos no hi podien faltar.

Desfilaven totes les autoritats civils, militars i representants dels estaments, generalment agrupats en gremis, amb els seus estendards. Les corporacions no obreres, com els notaris, metges, apotecaris, mercaders, i artesans distingits, com els orfebres i arcabussers, ocupaven un lloc destacat en la Processó.

La Custòdia, del segle XIV sobre la cadira del rei Martí. Catedral de Barcelona

Imatge de Juliana de Cornillon a la Basílica de Sant Bartholomeus, a la ciutat de Meerseen, Bèlgica

Els escolanets de la Catedral, vestits d'àngels i cantant al Santíssim, precedien la **Custòdia**, una peça magnífica d'orfebreria gòtica del segle XIV sobre la cadira o tron del rei Martí, seguida del Bisbe i d'una lluada tropa militar.

Les diverses circumstàncies i el pas del temps han incidit contundentment damunt

Processó de Corpus, a la Catedral de Barcelona, l'any 1904

la tradicional **Processó del Corpus**, i avui dia ha retrocedit enormement.

Un costum curiós pel Corpus a Barcelona és anar a veure "l'ou com balla" al temple de Sant Jordi al claustre de la Catedral. El brollador és guarnit amb flors i brancatge, dins la naquera es posa un ou que el raig enlaira i el fa giravoltar. L'origen, del qual ja es parla en el segle XVI, és completament desconegut. També es pot veure a la casa de l'**Ardiaca**.

A Catalunya el Corpus té una gran vitalitat a tots els indrets.

La fama de la blanca i lluminosa Subur dels romans (Sitges) amb els seus carrers encatifats de flors pel Corpus ha traspassat les fronteres. S'utilitzen més de tres-cents cinquanta mil flors de tots colors i llavors, les quals s'escampen ordenadament delimitant garlandes i sanefes. També es fa una ofrena de flors a la **Verge del Vinyet** en el santuari situat prop de la vila.

L'ou com balla en el brollador del temple de Sant Jordi, al Claustre de la Catedral de Barcelona

Al **Maresme**, terra de clavells, també es practica aquest costum. Un text de **Verdaguer** demostra l'antiguitat de les catifes de flors d'**Argentona** pel **Corpus** i li dóna una carta de noblesa del més alt valor.

Un quilòmetre de catifes de flors cobreix els carrers més cèntrics de l'**Ametlla de Mar (Baix Ebre)**. Son espectaculars els colors i formes que componen les catifes, així com la imaginació dels dibuixos.

Una nota típica de **Solsona** és el ball de l'ós a les festes del **Corpus**. Segons la tradició, el paratge on avui s'aixeca la ciutat havia estat una ossera, de la qual havien desposseït els óssos per fer-hi la ciutat i un cop l'any se'ls reconeixien els seus drets i se'ls deixava fer al seu plaer. Els óssos agraiats els respectaven i no els feien cap mal.

Durant la setmana del **Corpus a Berga**, capital del Berguedà, se celebra "**La Patum**", festa gran on no hi falten el tabal (el gran tambor), les mulasses, els turcs, la guita, els angelets, els diables, l'àliga, els gegants, els nans i el foc.

És complicat esclarir el simbolisme original dels elements que formen part de la **Patum** i la seva evolució.

Catifes de flors als carrers de Sitges, per les festes del Corpus

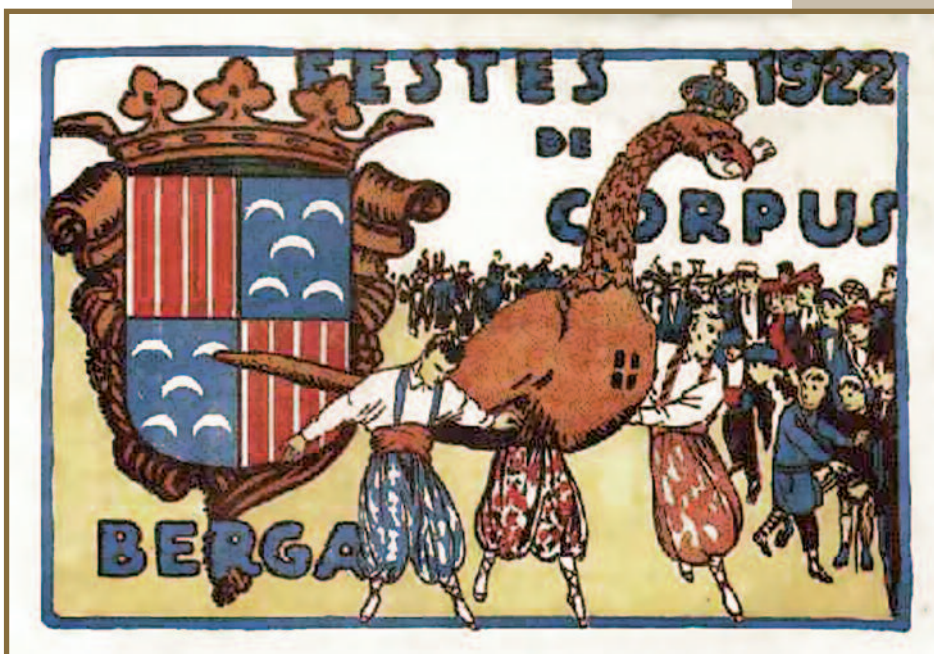
Quadre
"Corpus de Sang",
d'Antoni Estruch
(1907).
Museu d'Art
de Sabadell

Els primers inicis que coneixem del Corpus berguedà es remunten a l'any 1454 i es relacionen amb la tradició d'embellir i enriquir la Processó.

Una altra referència apunta al fet que va ser instaurada per celebrar l'alliberament de Berga del poder feudal a l'any 1393, que va passar a formar part del domini reial de Joan I. Actualment és la festa bergadana per excel·lència.

Malauradament també tenim record d'un 7 de juny de 1640, festivitat del Corpus, on un avalot de segadors va desencadenar uns fets que desembocaren en la Guerra dels Segadors i que és conegut com el **Corpus de Sang**. La diada del **Corpus de Sang** ha esdevingut llegendària a través del romancer coetani i ha donat nom a la guerra contra **Felip IV**.

*"Calalunya Catalunya
lo teu dia s'és fet nit
i si ton present és negre
bé n'és més l'esdevenir.
Lo blat de tos plans i rostos
i dels arbres de tos camins,
un dia per altre es reguen
ab sang de tos amats fills,
puix pertot arreu ne maten
los soldats del rei Felip,
com si ser de ta nissaga
fos lo més negre dels crims."*

Fragment del poema
"Nit de Sang" de
M. Jacint Verdaguer

Tot això és una petita mostra de la ressonància d'aquesta festivitat. Es podria dir que Catalunya sencera, pel Corpus, és tot un poble cavalcant sobre la tradició.

Bibliografia.
Dolça Catalunya.-
Festes Populars a Catalunya.-
Editorial HMBSA.-

Portada del Programa de
la Patum de l'any 1922

Per Jordi Rabionet

PIRATES

DEL

MEDITERRANI

LA PIRATERIA EN EL MAR MEDITERRANI ES REMUNTA MOLTS SEGLES ENRERE I VA SER PRACTICADA PER LA MAJOR PART DELS POBLES QUE TENIEN RELACIÓ AMB AQUEST MAR, QUE ERA LA VIA PER ON CIRCULAVEN MOLTES MERCADERIES, MOLTES D'ELLES DE VALOR QUE PER AQUESTA RAÓ EREN DESITJADES, I TAMBÉ PER LES PERSONES, MARINERS O NO QUE PODIEN SER OBJECTE DE RESCAT O VENUTS COM A ESCLAUS.

Gravat d'un vaixell de corsaris

Conta **Plutarc**, en la seva obra "**Vides paral·leles**", la història de la captura per part de pirates cilicis, l'any 75 a.C., de **Juli Cèsar**, pel qual el cap dels pirates pretenia un rescat de 20 talents d'or. Cèsar, ofès al saber-ne la quantitat li va etzibar: "**Quina mena de comerciant ets? Si coneguessis el teu ofici, per mi en demanaries almenys 50!**".

Cèsar va ser captiu durant trenta vuit dies i en ser alliberat va prometre als seus segrestadors que serien crucificats. Recuperada la llibertat en pagar-se el seu rescat, Cèsar va formar una esquadra, que ell mateix va costejar, va capturar els seus segrestadors i, com els havia promès, els va crucificar.

Finalment, la pirateria que des de l'Àsia menor afectava fortament les vies de subministrament de l'antiga **Roma**, va ser liquidada per **Pompeu**. Aquest va ser nomenat "**Procònsol del Mar**" i va disposar d'una flota de 500 vaixells i d'uns 130.000 homes, i en uns dos mesos va netejar tota la zona de pirates. Va fixar una zona de 75 Km. mar endins d'aigües segures per tota la costa.

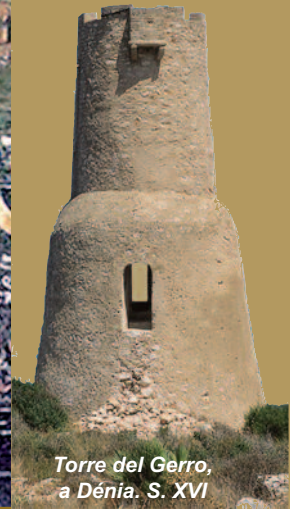
I en el 813, el compte d'**Urgell i Empúries, Armengol de Montcada** va derrotar en el canal de les **Balears** una armada de moros de la Península Ibèrica que venien de piratejar les costes de **Còrsega**; es van capturar 8 naus i es van fer més de 500 captius.

També els víkings, hàbils navegants, varen baixar per les costes atlàntiques amb els seus

Gravat de l'antic Port de Dénia, on s'aprecien les torres de guaita i l'embarcament de moriscos

Torre del Gerro, a Dénia. S. XVI

drakkars -embarcacions lleugeres amb rem i una sola vela quadrada- varen atacar **Sevilla** i, penetrant per l'estret de Gibraltar atacaven les viles que anaven trobant. Seguint tota la costa varen assolir la vila d'**Empúries**, en el segle IX.

Les poblacions costaneres que es veien atacades pels pirates disposaven al principi de poca defensa i els habitants eren segrestats, quan no morts, per ser venuts com a esclaus i els seus béns eren arrabassats.

Bàsicament hi havia dos tipus de pirates que podríem definir com:

PIRATES: Eren homes que, embarcats, es de-

dicaven a assaltar naus per robar-les, sota el comandament d'un capità.

CORSARI: Home de mar que mana una nau dedicada a la pirateria amb patent d'un Govern.

Moltes vegades aquesta pirateria estava protegida per un determinat país contra un altre.

Poc a poc però, els pobles es varen anar protegint dels atacs i varen construir elements de defensa. **Aquests varen consistir en torres amb merlets, generalment cilíndriques i altes per permetre una visió important**, en les quals se

Torre Lloreta, Calonge

Torre de Sant Jaume, Pineda

Castell de Calonge

solia entrar per una obertura o porta situada a uns quants metres de terra per mitjà d'una escala que es recollia cap a l'interior quan la gent hi havia entrat. Solien tenir tres pisos per reservar armes i queviures. També en determinades:

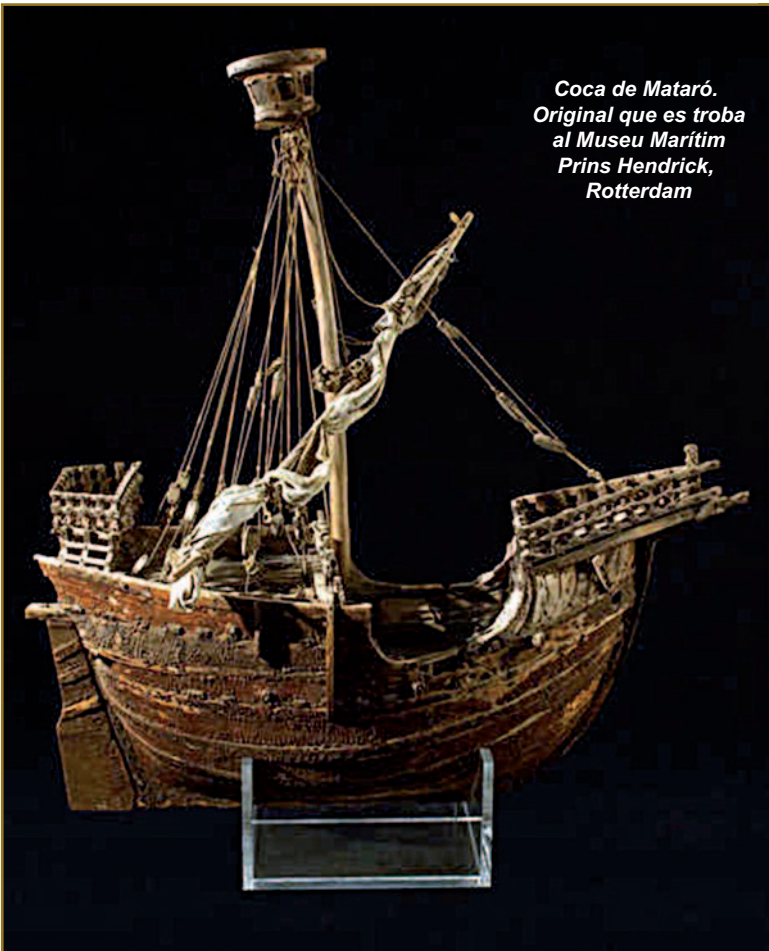
zones es construïren fortificacions. Les torres estaven disposades de manera que cadascuna pogués veure en la distància les dues que tenia una a cada costat i així s'avisaven del perill.

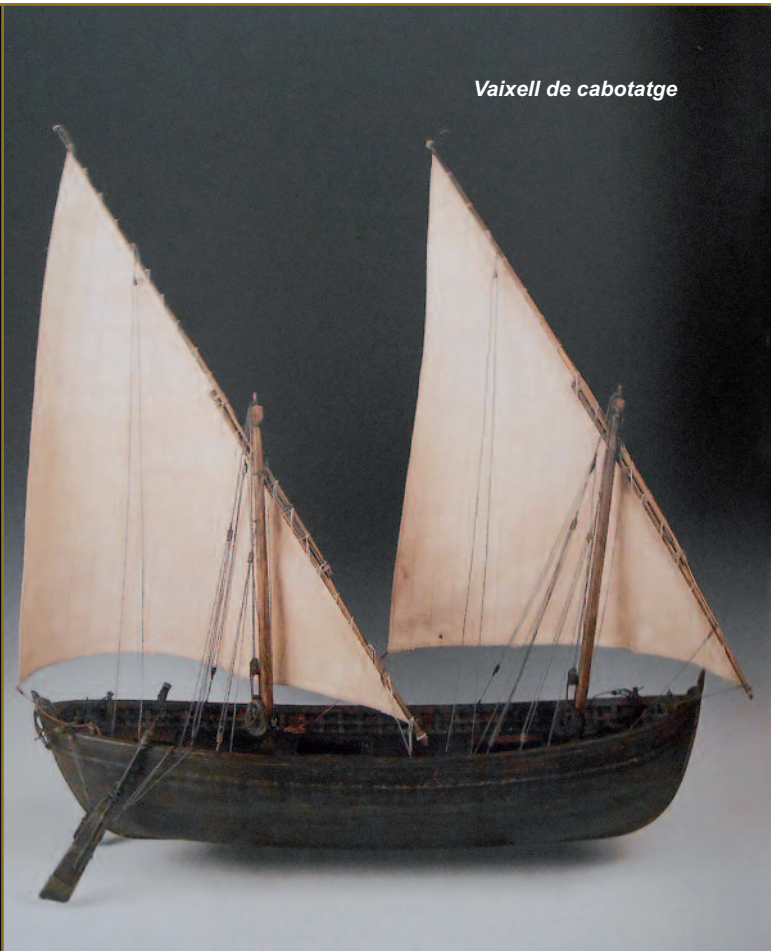
Torre d'en Llobet, Arenys de Mar

Galió, S. XV

Coca de Mataró.
Original que es troba
al Museu Marítim
Prins Hendrick,
Rotterdam

Vaixell de cabotatge

DRASSANES

Les primeres varen ser àrabs. Eren les dàrsenes o al-dar-al sanaa que significa obrador o casa de treball . A l'Edat Mitjana a Catalunya hi havia diverses drassanes, essent les més importants a part de les de **Barcelona**, les de **Tortosa** i **València** que degueren la seva importància a l'expansió del comerç per la Mediterrània entre els segles XIII i XV.

En la de **Barcelona**, el rei **En Jaume** va determinar el seu emplaçament l'any 1243, i es començà la seva construcció a finals del segle XIII, en temps d' **En Pere el Gran**. La nau central va ser acabada el segle XVIII.

Les naus que sortien d'aquestes drassanes eren les dedicades al comerç bàsicament: **vaixell de cabotatge**, **coques**, **galeres**. **Naus a rem** i **a vela**.

Per la seva part les naus emprades pels pirates otomans eren els vaixells apreciats per la seva rapidesa i uns anomenats fustes, amb vela llatina i rem, molt lleugers i amb gran mobilitat. Molts vaixells, en els combats, passaven d'unes mans a altres i, per tant, s'afegien a una o altre facció.

La rivalitat de dos pobles a causa de les creences religioses va fer aparèixer, entre cristians i musulmans, nous actes de pirateria en la **Mediterrània**, i tant els

uns com els altres utilitzaven naus corsàries per als seus atacs.

ELS GERMANS BARBA-ROJA

Nascuts a l'illa de Lesbos, fills d'un senyor feudal turc i d'una cristiana grega varen ser quatre germans. La família tenia un negoci de ceràmica que portaven el pare i el germà gran. Els altres tres disposaven de vaixells per fer el comerç per la **Mediterrània** oriental.

Degut a les dificultats que trobaren per comerciar a causa dels actes pirates que efectuaven naus cristianes des de la base de **Rodes**, es varen fer corsaris que servien als turcs i es varen convertir al **Islam**. Els que per les seves accions foren més coneguts varen ser **Aruch** (1475-1518) i **Hayr-al-Din** (1465-1546).

ARUCH BARBA-ROJA.-

En un combat amb naus contra **Rodes**, el seu vaixell va ser capturat i ell fet presoner i per tant convertit en esclau, situació en què va estar diversos anys fins que el seu germà **Hayr-al-Din** el va alliberar.

Retrat de Hayr-al-Din Barba-roja

Tornat a la lluita, realitza una sèrie d'atacs contra les costes italianes tenint com a base **Alexandria**. Ja amb una flota important, el 1504, s'instal·la a l'illa de **Djerba**, a la vora de **Tunísia**. Organitza les seves naus aplicant tècniques militars. **Els seus vaixells, durant diversos anys, són dedicats al trasllat dels musulmans expulsats d'Espanya cap al nord d'Àfrica.**

Amb l'excusa d'auxiliar el governador d'Alger, el 1516, realment l'assassina. Llavors s'apodera d'Alger i la converteix en el seu quarter general i ell, en Governador, amb l'aprovació del Soldà Otomà.

L'any 1518, s'apodera de **Tremecen**, però els espanyols ataquen les seves posicions, reconquereixen la ciutat, i en la lluita, perd la vida **Aruch**. El seu germà **Hayr-al-Din** pot escapar-se, però diversos milers de pirates i turcs són executats.

Hayr-al-Din Barba-roja.- El 1527 ataca Badalona amb 14 naus corsàries, incendia la vila i fa 25 presoners.

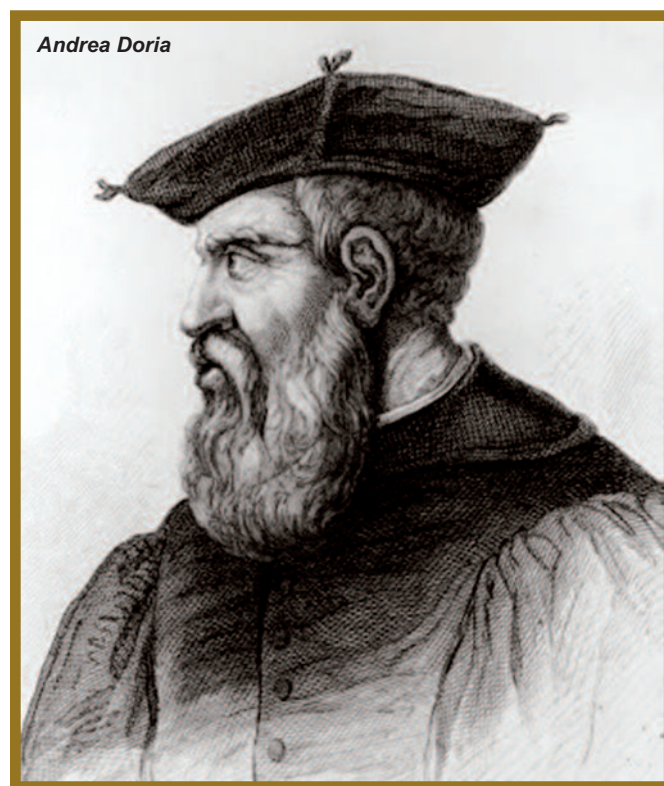
Després de la mort del seu germà Aruch, va demanar ajut al Soldà Otomà per reconquerir la ciutat d'Alger, cosa que fa amb un important exèrcit que li és enviat. Va reconèixer la sobirania del **Soldà Otomà**, amb l'ajut del qual va resistir diverses vegades les expedicions espanyoles, que foragità del **Penyal**, enfront d'**Alger**, el 1530, i bastí el port de la ciutat.

Solimà el Magnífic el va anomenar almirall (Reis) de la flota otomana, amb la qual va devastar les costes mediterrànies. El 1534 va atacar **Tunis**. Va seguir **Maó** el 1535. Posteriorment va establir una aliança amb **Francesc I de França**, per lluitar contra **Carles I (1543-1544)**.

Turgut Reis

TURGUT REIS, (1514-1565). Successor de Hayr-al-Din-Barba-roja. Va lluitar en nombroses batalles que el varen fer famós per la seva ferocitat, fins que va ser capturat per **Andrea Doria**, almirall genovès al servei de **Carles I**, i condemnat a galeres on hi va passar quatre anys. **Barba-roja**, el seu protector, va pagar els 3000 ducats del seu rescat.

Andrea Doria

El 1550, amb 24 vaixells, va atacar **Cullera**, on va fer tantes destrosses que van caldre molts anys per refer la vila. També va atacar **Pollença** amb menys èxit.

Andrea Doria, després de moltes batalles, el va perseguir fins la illa de Djerba, on esperava poder apressar-lo. Però **Turgut** va fer engreixar els seus vaixell sortint per l'altre costat de l'illa i va fugir cap a **Constantinopla**. **Djerba** és una illa molt plana i amb una altura molt baixa sobre el nivell del mar.

El 1551, amb una flota integrada per 112 galeres i dues galiasses i amb una tropa de 12000 geníssers o tropes d'elit, intenta infructuosament la captura de **Malta**. No ho aconseguí però captura la veïna illa de **Goso** i fa nombrosos presoners. **El 1559, una flota composta per uns 50 vaixells de guerra i uns 13000 homes, sota el comandament del duc de Medinaceli, va ocupar l'illa de Djerba intentant capturar a Turgut.** Aquest havia dispersat les seves naus i va atacar de sobte les tropes desembarcades. No va tenir misericòrdia amb els presoners. **En va decapitar 5000 i amb els seus caps va fer una piràmide d'11 metres d'alçada.** El 1565 el soldà **Soleiman** va atacar novament **Malta** i **Turgut** va reunir 15000 homes i 15 vaixells. **Va morir en l'atac al fort de Sant Elm.**

El seu nom és recordat a Turquia, on té un monument a la seva memòria a Constantinopla, i el seu nom bateja molts vaixells de la flota turca.

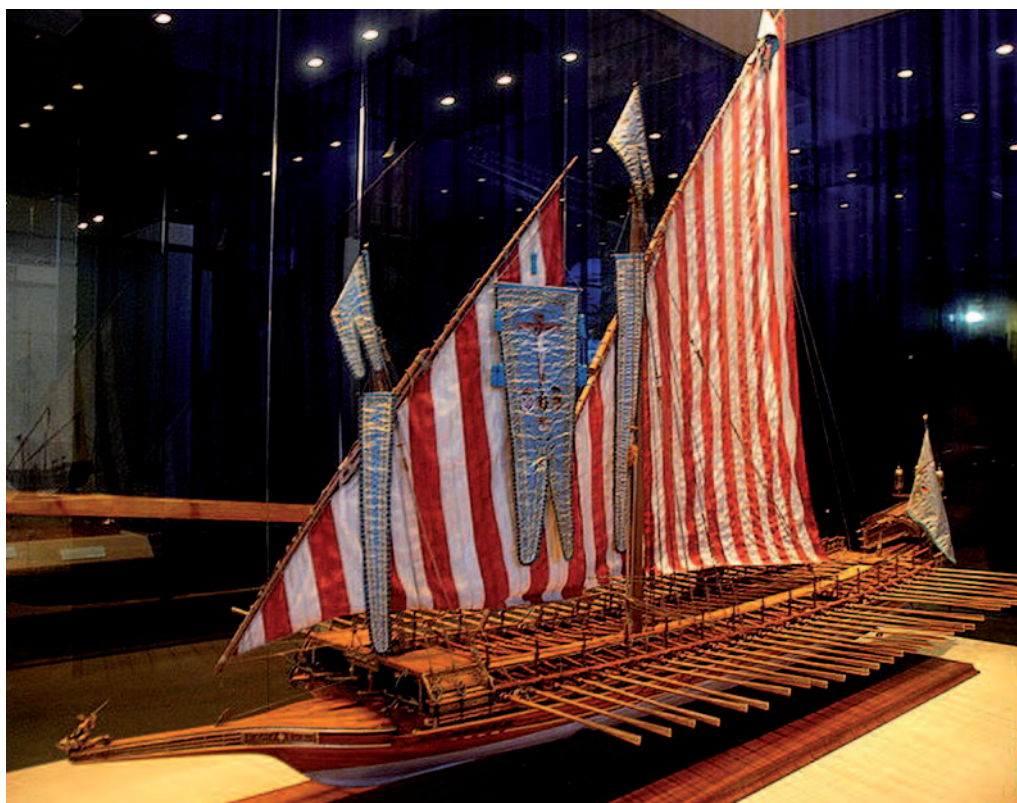

Representació de l'atac i desembarc pirata a Villajoyosa, el 1538

ALTRES PIRATES

Cachidiablo, el 1518, assola la costa des de Badalona fins a Alacant amb una flota formada per 17 fustes i galiotes. Ali Pichilim, nebot de Barba-roja, va saquejar el 1543 des de Roses fins a Villajoyosa.

Galera reial de Joan de Àustria. Batalla de Lepant

LEPANT

El 7 de octubre de 1571, enfront de la ciutat de Nàpactos, en la costa grega, es varen enfrontar en una batalla naval que va fer història; la flota otomana integrada per uns 300 navilis i 120.000 homes, amb la flota de la Santa Lliga que la integraven vaixells espanyols, de la república veneciana, dels estats pontificis, de la república de Gènova, de l'Ordre de Malta, del gran ducat de Toscana i del ducat de Savoia, que sumaven en total 309 vaixells i uns 100.000 homes. El comandament de la flota de la Lliga l'exercí Joan de Àustria. Dos dels seus capitans foren catalans: Joan de Cardona i Lluís de Requesens.

El cap de la flota otomana, Ali Bajà va morir en el combat.

Aquesta batalla va aconseguir la fi del poder naval otomà a la Mediterrània, però encara que en menor escala, la pirateria en aquest mar va continuar, fins que trobà la fi mitjans del segle XVIII.

Fonts: Biblioteca Museu Marítim de Barcelona.

La catalana

Mare de Déu del Patrocini és una Verge marselesesa

Per Francesc Panyella
President del
Cercle Català de Marsella

Ha estat en el marc de les nostres activitats, en què divulguem la tasca que es realitza des de l'exterior per donar a conèixer Catalunya, que m'he topat amb un bocí de la història de la nostra terra que m'ha fet descobrir un altre dels lligams que aquesta manté amb la ciutat de Marsella.

I això ho dec al cardoní Gervasi Arnaste, professor del seu estat, que viu per les terres del Llenguadoc i que ens posà en relació amb l'Ajuntament de la vila de Cardona i d'una manera ben precisa amb el senyor Ferran Estruch, alcalde de la mateixa. Es tractava de portar a terme l'exposició amb els 22 quadres que expliquen els 90 anys de la història del Cercle Català de Marsella, en el curs de la Festa Major de la Vila, que té lloc el mes de setembre.

Rebérem el programa de la Festa Major, en el qual entre les moltes activitats i un bon bocí dedicat a la història de la vila, s'anunciava l'exposició, i **fou en aquest programa que vaig descobrir que la verge que es venera a la parròquia de Sant Miquel i de Sant Vicenç, la Mare de Déu del Patrocini, és originària de Marsella.**

He trobat els goigs que es canten a la **Mare de Déu del Patrocini**. Ignoro si han estat actualitzats, puix l'ortografia és fabriana i tot fa pensar que foren escrits (o modificats) en el curs de les primeries del segle XX. **Heu-ne aquí algunes estrofes:**

*...Si per temps foreu francesa
i aixopluc de bergantis,
ja'n fa més que sou princesa
de la llar dels cardonins...*

*...Quan retuda veu Marsella
nostre gran senyor feudal,
li semblàreu una estrella...*

*...Ja de França vos allunya
Folc primer en son vaixell,
però us porta a Catalunya
i a redós de son castell...*

*...Dels Cardones que floriren
foreu sempre ric tresor,
tots els comtes vos ofiren,
bons guerrers, espasa i cor...*

*...Si qui us aima arreu blasona
de ser vostra esclau fidel:
Patrocini de Cardona,
siau nostre blanc estel!*

Aquest goigs, com molts altres que es canten per aquestes terres de Déu, resulten una manera molt bucòlica i fantàsica d'explicar o interpretar la "història"

Sortosament hi ha l'altra història, la dels fets reals. I aquesta ens porta d'una forma brutal davant de la realitat i els orígens de la **Mare de Déu del Patrocini, que no era francesa, per començar, sinó que era filla dels feus dels Comtes de Provença, així doncs provençal i marselesesa**, puix que tot fa pensar que ornava l'entrada de la **Porta Reial de Marsella** que es trobava al **Port Vell** de la ciutat.

I aquesta Verge, com les cadenes del **Port Vell**, que protegien la ciutat i que es troben exposades al **Miquelet de València** o les restes mortals de **Sant Lluís**, bisbe de **Tolosa** i patró de la ciutat de **Marsella**, formen part dels tresors que foren emportats (*robats?*) en el curs de l'atac de **Marsella** per les forces d'**Alfons el Magnànim** el 23 de novembre del 1423 i del consegüent saqueig que durà tres dies

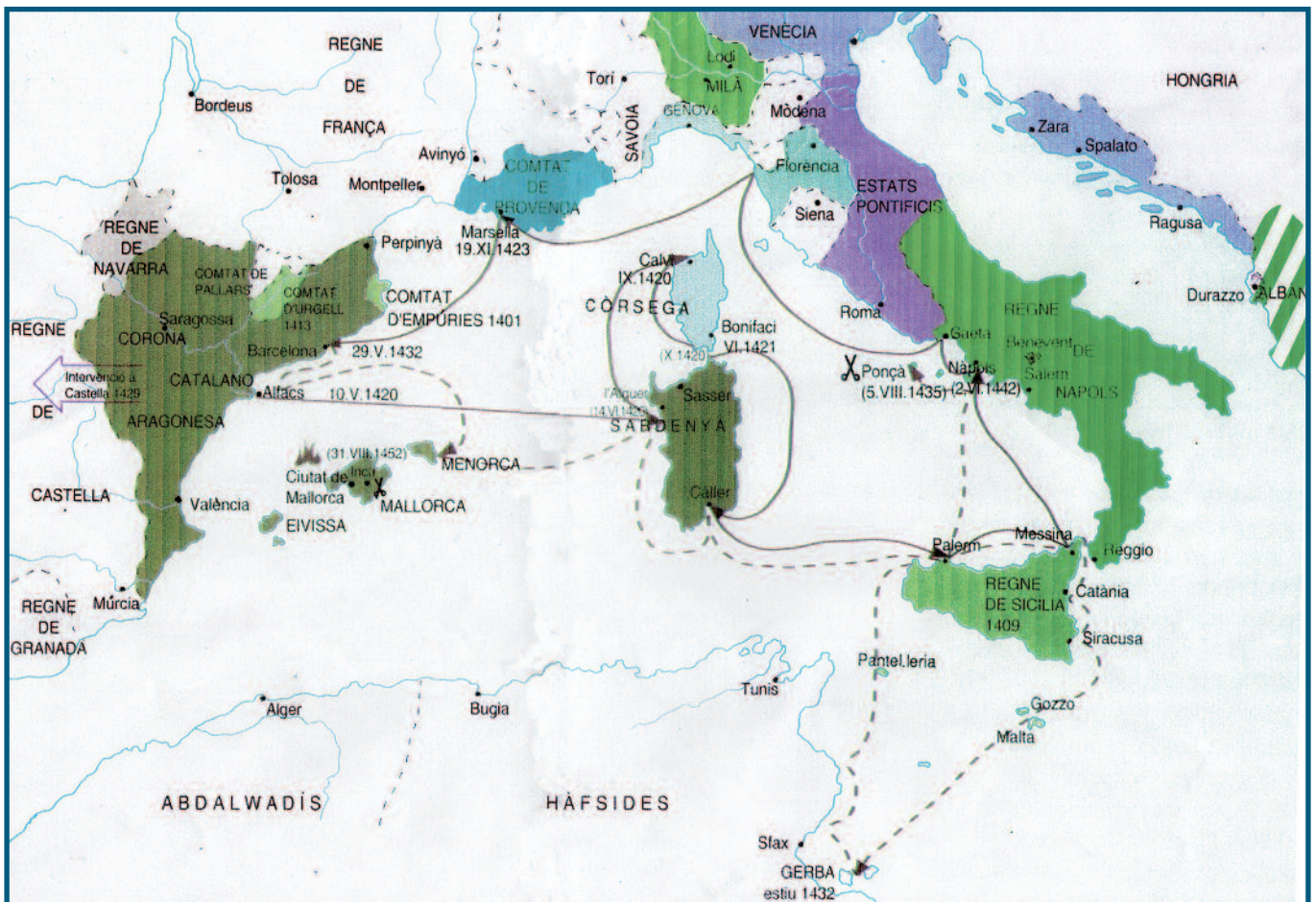
i tres nits. Hi ha constància que s'emportaren moltes més coses en el curs del saqueig: joies, diners, etc. També s'emportaren els Arxius de la ciutat. La gent que guerrejava per aquells temps, noble o soldat ras, no tenia massa escrúpols a l'hora d'anar per feina.

El comte **Joan Ramon Folc I**, és l'hereu d'**Hug Folc II** i la seva segona esposa **Beatriu de Luna**, emparentada amb els Luna. A la mort de **Joan el Caçador**, va formar part de l'expedició que va marxar fins a **Sicília** a buscar el germà del rei, el que serà **Martí I l'Humà**. Poc després de l'entronització del rei, serà nomenat **Almirall**, en substitució del seu pare.

La posició dels Cardona resultarà força fluctuant en el curs de l'interregne. Partidaris del pretenent de la branca de Martí I i dels Luna es decantaran ben aviat pel camp del Comte d'Urgell i, després del Compromís de Casp, clarament al costat dels Trastàmars.

Aquesta adhesió a la nova branca castellana els conservarà els seus privilegis i títols i n'obtidran de nous, entre ells el de **Comte de Prades**. **Com a Almirall, acompanyarà a Alfons el Magnànim en totes les seves expedicions pel Mediterrani.** Entre aquestes hi ha l'expedició feta per tal d'assegurar el domini que la Corona té en aquest mar. Salpen dels Alfacs el maig del 1420 i els portarà a « posar ordre » a **Calvi**, a l'illa de **Còrsega**, a **Càller** a **Sardenya**, a **Palerm** i **Messina** al **Regne de Sicília** i la posterior arribada a **Nàpols** per reforçar les tropes catalanes enfront dels **Comtes de Provença**, que pretenien ser reis d'aquell territori.

La Corona Catalano-Aragonesa durant el regnat de Alfons el Magnànim (1416-1438)

Església parroquial de Sant Miquel de Cardona, on es troba la Verge del Patrocini

D'aquí salparen amb el propòsit que al retornar cap a **Catalunya** es pararien a **Marsella** per tal d'escarmentar la ciutat de la qual sortien les naus que els disputaven el domini del **Mediterrani**.

Les naus catalano-aragoneses es concentraran a poc a poc a les illes que hi ha davant de **Marsella**. Les illes « *du Frioul* ». I fou al caure de la tarda del 23 de novembre del 1423 que s'iniciarà l'atac.

L'estat major de l'estol català s'instal·larà al promontori que avui es coneix pel nom « *de Pharo* » des del qual es domina tota la ciutat i d'un manera molt precisa, l'entrada del **Port Vell**. **L'Almirall Joan Ramon Folc I, fa costat al rei Alfons el Magnànim en la direcció de les operacions.**

Quant arriba l'hora del repartiment dels béns presos, si seguim les estrofes dels goigs, ens assabentarem que al comte cardoní la visió de la Verge li va causar un impacte extraordinari.

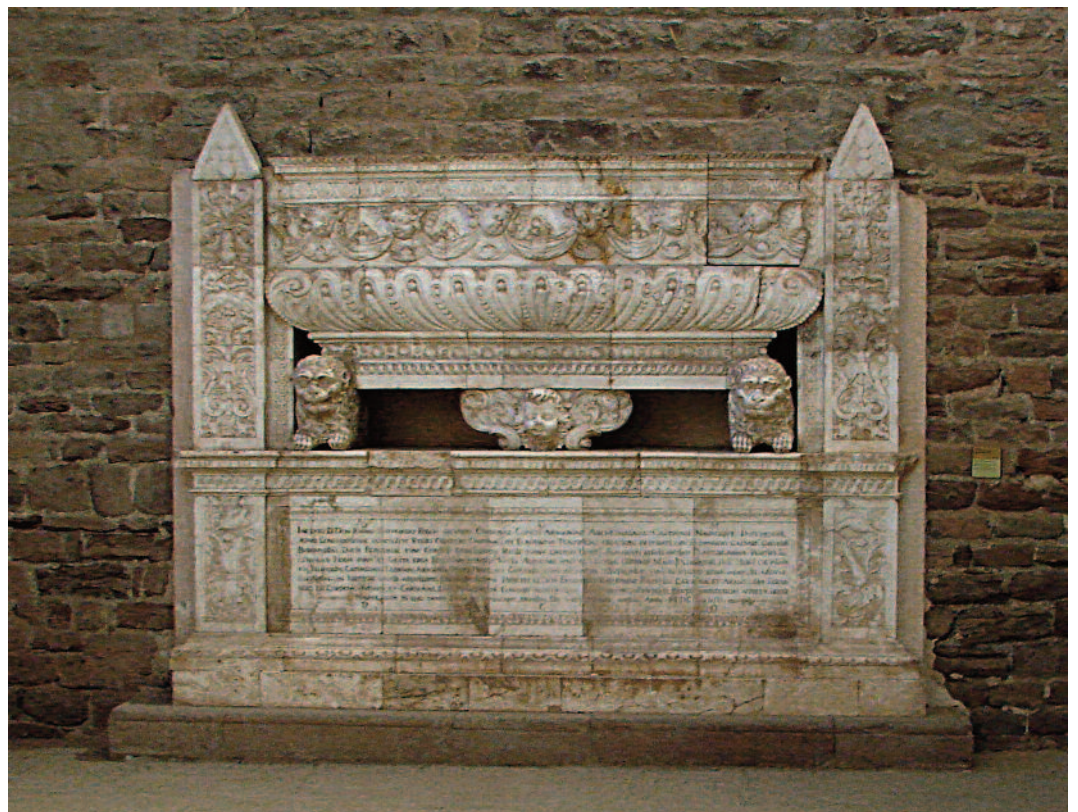
*...li semblàreu una estrella
que flori sobre un portal
Joan Ramon arreu pregona
que heu ferit son cor fidel.
Patrocini de Cardona...*

En els temps que ens toca viure avui, que no són de flors ni violes, potser sí que ens haurem d'adreçar, al cap i a la fi, a la Verge de Cardona, francesa, catalana o marsellesa:

*Patrocini de Cardona
Siau nostre blanc estel!*

Tomba de Joan Ramon Folc I, a la Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona

Què és la Hipnosi Clínica?

La Hipnosi Clínica o Hipnoteràpia es pot definir de diverses formes:

Com un estat alterat de la consciència, com un estat focalitzat de la ment, o com un estat de somnolència. Tots els termes són correctes, però la persona ho percep com un **"estat de relaxació profund molt agradable"**. La primera fase de la teràpia consisteix en una relaxació corporal guiada. Al conscient se li fa creure, mitjançant tècniques de relaxació o distensió progressiva dels grups musculars, que està en fase de somni (*quan en realitat no ho està*).

La segona fase consisteix en unes visualitzacions guiades pel Terapeuta amb l'objectiu de focalitzar la ment conscient per així introduir la teràpia adequada a la seva patologia. D'aquesta manera, el pacient percep la teràpia com a seva i comença a corregir les seves distorsions.

Per aquest motiu, a la Hipnoteràpia se l'anomena també **"teràpia breu"** per la rapidesa amb la qual s'aconsegueixen resultats satisfactoris i duradors.

La nostra ment és com un ordinador. Tenim funcionant un programa que hem anat gravant a partir dels aprenentatges i vivències fetes al llarg de tota una vida.

Aprenentatges, moltes vegades erronis, que ja no ens serveixen en la nostra vida actual que sovint no sabem desprendre'ns d'ells a pesar que ens influeixen negativament en la nostra vida diària.

Amb la Hipnosi Clínica quan no ens agrada alguna cosa de nosaltres ho canviem.

Amb la Hipnosi clínica, l'hipnòleg ens ajuda a canviar aquests programes que ja no ens serveixen, per uns més adequats i actualitzats, sempre partint d'aquests propis recursos que tots podem però que **"no sabem utilitzar"**.

La Hipnosi clínica és semblant a la cirurgia estètica: No ens agrada el nas? Doncs l'arreglem i el canviem.

Amb la Hipnosi clínica, quan no ens agrada alguna cosa de nosaltres, també la canviem. Podem fer que les coses o records que ens danyen deixin de pertorbar-nos i no ens impedeixin gaudir de la vida i sentir-nos bé. Cada vegada més hospitals la utilitzen per tractar el dolor, evitar l'anestèsia i eliminar fòbies i addiccions.

És hora de confiar en la Hipnosi!

Àngel Gordon

Àngel Gordon
Hipnòleg Clínic

Què podem aconseguir amb la Hipnosi clínica?

1. Eliminar l'addicció al tabac i altres addiccions.
2. Alleujar trastorns afectius.
3. Ansietat i depressió.
4. Tractament de dolors crònics i fibromiàlgia.
5. Millorar defenses de les persones que reben quimioteràpia.
6. Induir al somni a persones que pateixen d'insomni.
7. Tractament indicat per a obesos que volen perdre pes.

Avui al segle XXI

"La Hipnosi clínica" és clau per solucionar "els teus problemes"

Àngel Gordon
Hipnòleg Clínic

C/Bailén, 169, pral. 3a
08037 Barcelona
Tel. i Fax 934 592 255

Pl. Independència, 12, 2n 1a
Girona
Tel. 630 051 601

angelgordonlions@hotmail.com

Guifré el Pilós

Pare de la pàtria

fundador de la dinastia dels Comtes de Barcelona

Per M. LLuïsa Pujol
Periodista

Guifré I de Barcelona, anomenat “el Pilós”, (840 - 897) era fill del comte Sunifred I d’Urgell i comte de Cerdanya, i d’Ermessenda. Fou el dotzè i darrer comte de Barcelona nomenat pels reis francs, i el primer a donar en herència els seus dominis territorials, fet que inicià la Dinastia comtal de Barcelona (Guifredus primus comes Barchinone), tot i mantenir el jurament de fidelitat als reis de França. Se’l considera fundador de Catalunya i des del 1380 se l’anomena “Pare de la Pàtria”.

Tanmateix, va fundar, amb la seva esposa Guinelda, els monestirs de Santa Maria de Ripoll (880) - on va voler ser enterrat, i s’inicià així la història del panteó dels comtes de Barcelona- i el de Sant Joan de les Abadeses (885). El seu govern va coincidir amb un període de crisi que va portar a la fragmentació de l’Imperi carolingi en principats feudals.

Entre els anys 888-890 **Guifré** va tenir enfrontaments amb **Sunyer II** i **Dela**, comtes d’Empúries, els quals havien ocupat Girona i una part del comtat de Besalú i n’aconseguí l’expulsió. El 884 lluita, sense èxit, contra el cabdill musulmà **Isbail ibn Musa**, instal·lat a Saragossa des del 871 i que els anys 883-884 era a Lleida. Decidit a expulsar els musulmans de Lleida, el 897 marxa amb el seu exèrcit contra el governador **Llop Ibn Muhammad**, però va ser derrotat i morí en la lluita. **Altres fonts situen la seva mort en la Vall d’Ora en el Solsonès, on hi ha un monument dedicat a la seva figura.**

La “Llegenda de Guifré el Pilós” fou recopilada per primera vegada en la Gesta Comitum Barchinonensium, crònica catalana escrita en llatí vers el 1180 pels monjos del Monestir de Santa Maria de Ripoll durant el regnat

Guifré pertanyia a un llinatge hispanogot de la regió de Carcassona (la tradició situa el seu naixement a l’Arrià, en les proximitats de Prades), en el Comtat de Conflent, actualment en el Rosselló. El seu pare, **Sunifred I d’Urgell** –a qui **Carles el Calb** (fill de **Lluís I de França**) concedí els comtats de Barcelona, Girona, Narbona, Nimes, Agde, Besiers i Magalona- fou assassinat pel magnat franc **Guillem de Septimània**.

Gesta Comitum Barchinonensium, amb la Llegenda de Guifré el Pilós. “De Guifredo pilose”

Segell editat a la Renaixença, dedicat a Guifré el Pilós

Guifré “el Pilós” es va casar amb **Guinelda** el 877. Va lluitar, al llarg del seu regnat, contra els musulmans; va dedicar-se a reconquerir, organitzar i repoblar les terres catalanes. Va iniciar el repoblament per la vall de Lord (872 a 878) i la va continuar pel Ripollès (des del 879), Osona (des del 881) i el Bages (des del 889), fins a deixar establerta la frontera amb els sarraïns al llarg de la partició d’aigües entre la conca del Llobregat i la del Segre, i d’aquesta manera es creà el que es coneix com la Catalunya Vella. Va tenir sempre excel·lents relacions amb l’estament eclesiàstic. Va intentar independitzar els bisbats catalans de Narbona, va restaurar el Bisbat de Vic i va reconstruir el castell de Cardona.

Origen de l'escut del comtat de Barcelona.
(Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.
Pintura de Claudi Lorenzale (1843-1844).
Carles II estén els seus dits amb la sang de la ferida de Guifré I sobre l'escut del comte, creant l'escut d'armes del Comtat de Barcelona

Detall del Monument dedicat a Guifré "el Pilós" a la Vall d'Ora al Solsonès

d'Alfons II d'Aragó "el Cast". Aquesta llegenda explica que la raó d'aquest sobrenom era que tenia pèl allí on els homes no acostumaven a tenir-ne, sense concretar on, de manera que, segons la llegenda, en retornar Guifré de Flandes a Barcelona disfressat de pelegrí, la seva mare el va reconèixer de seguida.

Primer comte independent de Barcelona (873-898)

Guifré va ser Comte de Barcelona, Comte d'Osona, Comte de Girona (878 - 897); Comte d'Urgell i de Cerdanya (870 - 897) i Comte de Conflent (896 - 897).

En la **Gesta Comitum Barcinonensium**, escrita al segle XII al monestir de Ripoll, se'l va considerar com a iniciador del procés d'independència dels comtats catalans respecte de la dinastia carolíngia. Posteriorment, la historiografia romànica va elevar Guifré a la categoria d'heroi nacional.

Guifré "el Pilós" va ser l'últim comte de Barcelona nomenat per la monarquia franca i el primer que va llegar els seus Estats als seus fills. A partir de llavors, els comtats es van transmetre per herència i els reis francs simplement sancionaven la transmissió. Així es crea l'actiu base de la casa comtal de Barcelona.

Inicialment, les seves possessions van ser heretades per **Guinelda** i els seus fills mascles seglars; però, poc després de la seva mort, se n'acorda una nova distribució entre els seus fills: **Guifré Borrell**, futur Guifré II va rebre els comtats de Barcelona, Girona i Osona; **Miró**, els comtats de Conflent, Besalú i la Cerdanya i **Sunifred** el comtat d'Urgell (amb Andorra).

A partir del govern de Guifré "el Pilós" el comtat de Barcelona va començar la seva etapa de independència de la sobirania francesa.

A la seva mort, la monarquia carolíngia travessava per una sèrie de dificultats internes que van portar l'elecció d'un noble que no pertanyia a la dinastia carolíngia (**Odó**) com a rei. Aquesta ruptura del legitimisme franc tindria conseqüències importants a Catalunya, on els fills de Guifré van auto-proclamar-se els seus successors, sense esperar que el rei els designés, i establiren el principi de successió hereditària, el primer gran pas cap a la independència dels comtats. Així, els fills del comte es partiren els comtats. Des d'aquest moment, el principi d'hereditat tenia una validesa indiscutible.

La idea que Guifré "el Pilós" va ser l'impulsor no tan sols de la independència dels comtats catalans sinó

també del naixement de Catalunya es va popularitzar durant la Renaixença pel dramaturg Serafí Pitarra, amb la seva frase "Fills de Guifré el Pilós, això vol dir catalans".

La seva mort es mitificaria, igual que la seva figura, i **va donar lloc a la llegenda de les quatre barres de sang**. L'historiador valencià d'origen alemany, **Pere Antoni Beuter** dona la seva versió sobre aquesta llegenda en **Segunda parte de la crónica general de España** (1550). Explica que els normands van atacar França i el comte **Guifré "el Pilós"** anà a ajudar l'emperador franc. Derrotats els normands, el comte **Guifré demanà a l'emperador Lluís** —no es concreta de quin Lluís es tractava, si de Lluís I (814-840), de Lluís II (877-879), o de Lluís III (879-882)— **que li donés un escut d'armes; aleshores el rei se li acostà i mullà els seus dits de la mà dreta en una ferida que tenia el comte, passant-los després de dalt a baix per sobre de l'escut daurat del comte i li digué: "Aquestes seran les vostres armes, comte"**.

Però hi ha altres versions, donat que l'emperador **Lluís I "el Pietós"** havia mort el 840, abans del naixement de **Guifré "el Pilós"**, el rei de la llegenda fou canviat per **Carles II de França "el Calb"**; així fou com ho va recollir un altre historiador valencià, **Francisco Diago**, autor de **Historia de los victoriosísimos antiguos condes de Barcelona** (1585-1709) que publicà a Barcelona el 1603.

D'aquesta manera, diu la llegenda, va néixer l'escut de la casa de Barcelona, símbol de la nova sobirania conquerida, i que, amb els anys, es convertiria en la bandera catalana.

En honor de **Guifré "el Pilós"**, el poble de Ripoll celebra l'11 d'agost un mercat medieval: **el mercat del comte Guifré**.

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Per Lluïsa Goberna

MONESTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Dos espais totalment diferents, però summament importants i lligats entre si. L'Arxiu, un edifici modern que és el dipositari, i on es conserva un gran nombre de documentació, de diferents èpoques, de la història i la cultura de Catalunya, i el Monestir, un edifici mil·lenari, que va ser el bressol del CARTULARI de Sant Cugat, on van quedar reflectits moments importants de la història. Passat i present es donen les mans.

A les 9 del matí del dissabte 6 d'octubre vam sortir cap a Sant Cugat. En primer lloc vam anar a visitar l'Arxiu Nacional de Catalunya. Allí ens esperava el senyor Miquel Pérez, que en representació de Josep M. Sans i Travé, Director de l'Arxiu, ens va donar la benvinguda i ens va guiar per les diferents dependències de l'Arxiu.

En primer lloc vam passar a una sala on vam veure un interessant audiovisual sobre la història de l'Arxiu.

Fou creat l'any 1936 amb el nom d'Arxiu General de Catalunya i durant uns anys va tenir diferents ubicacions. L'any 1980 el govern de la Generalitat va crear l'Arxiu Nacional de Catalunya. En principi va estar ubicat en un edifici de l'Eixample de Barcelona, però degut a la manca d'instal·lacions i d'espai suficient, es va decidir construir un edifici de nova planta a Sant Cugat del Vallès, que es va inaugurar l'any 1995. Va ser dissenyat i construït per l'arquitecte Josep Benedito i Rovira. L'Arxiu Nacional de Catalunya és una construcció moderna feta expressa, no és un edifici antic que s'ha aprofitat, sinó que està fet amb totes les noves tecnologies.

Edifici de l' Arxiu Nacional de Catalunya

Laboratori de Restauració

Té quatre torres unides per un passadís central i consta de cinc plantes. Està dotat de les més modernes condicions de seguretat, per tal de garantir la total conservació dels fons documentals. L'Arxiu està estructurat en tres nivells. El primer nivell són les sales d'accés al públic en general; el segon, són les sales per als investigadors acreditats i el tercer nivell està reservat al personal de l'Arxiu.

Seguidament vam anar pels diferents espais, on en cadascun d'ells vam rebre informació de les diferents funcions que es fan a l'Arxiu.

Àrea dels Fons. En primer lloc quan arriba documentació, es tria quina és històrica i quina no. Fons personals, que continguin fets excepcionals, que tinguin un valor testimonial. Patrimonials i familiars, arxius immobiliaris, fons d'empresa, del tèxtil de fa 100 anys, de col·legis, partits sindicals, associacions, etc... així com fons d'imatges i audiovisuals, als quals se'ls fa un tractament de conservació si cal.

Àrea de Reproducció i Restauració. Vam veure l'àrea de restauració i conservació de documentació, on es té en compte la temperatura i la humitat. Es fan reproduccions de fons que estan deteriorats, per assegurar-los les millors condicions de conservació.

En el Laboratori de Restauració, que vam poder veure, es treballa sobre el paper i el pergami. També es fa reproducció digital per a les imatges. El senyor Pérez ens va explicar el procés de restauració dels diferents elements, tractament, enquadernacions amb problemes de conservació. Com hem dit abans, primer hi ha la tria, desinfecció, classificació i, si està deteriorat, es reconstrueix.

No tots els documents estan digitalitzats, ja que la despesa és molt alta i tampoc se sap quins suports es faran malbé amb el temps.

Hi ha la Sala de Consulta, on es demana informació, a través de diferents mitjans: Internet, e-mail, telèfon etc... **La principal finalitat de l'Arxiu és conservar i difondre el Patrimoni Documental de Catalunya.** La memòria històrica dels ciutadans, famílies, entitats, associacions, polítics, famílies nobiliàries, i posar a l'abast d'estudiosos la diversa documentació i l'aproximació dels escolars a documents històrics i originals. En aquesta Sala hi ha una base de dades sobre els fons documentals per consultar. L'Arxiu disposa de Biblioteca i Hemeroteca, sala de conferències i d'exposicions, entre d'altres serveis.

Sala de Consulta

Fons de Pau Casals

Dipòsit

El president de l'Institut, lliurant la col·lecció dels Cartularis a l'Arxiu

tàvem els horaris ajustats, però vam tenir temps de fer-ho tot.

Importants personalitats, polítics, escriptors, periodistes, personatges del món de la cultura, han entregat les seves biblioteques i els seus fons documentals a l'Arxiu.

Hi ha una **Sala de reconstrucció i organització per temes**. Una vegada classificat i ordenat es posa a la base de dades per a la seva consulta. **En aquesta sala vam poder veure el fons de Pau Casals**.

Per últim vam anar al dipòsit on hi ha una part del fons documental (al voltant de la meitat). **Té 32 Km. i està a temperatura ambiental per a la seva conservació**. Dels papers de **Salamanca**, els que s'han tornat, alguns han cedit a l'Arxiu els originals i els titulars s'han quedat amb una còpia o a l'inrevés, l'arxiu es queda la còpia.

Per finalitzar la visita, el president de l'Institut va fer lliurament a l'Arxiu de la col·lecció completa dels exemplars editats del Cartulari durant els anys 1999 - 2012.

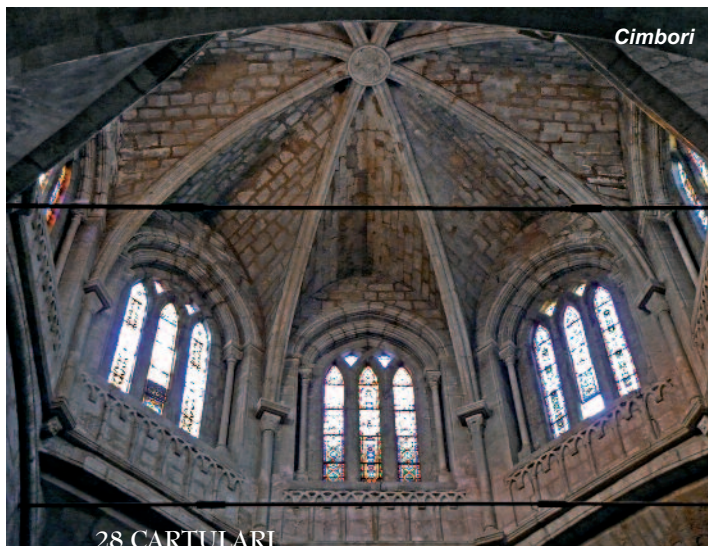
Després de la visita en què el grup va participar activament fent diverses preguntes, ja que el tema era prou interessant, ens vam dirigir en direcció al Monestir. Por-

MONESTIR

Un cop arribats al Monestir, primer de tot, vam anar a visitar l'església, perquè tancaven a les dotze i passava una mica d'un quart. L'escriptor i amic, en **Bartomeu Bioque** ens va donar, com estem acostumats, unes magnífiques explica-

Nau central

Cimbori

cions de tot el conjunt de l'església. No vam poder estar molta estona perquè ens van avisar que se celebrava una boda i vam haver de sortir una mica abans de les dotze.

L'interior de l'Església parroquial de Sant Pere d'Octavià es va iniciar en l'estil romànic i fou acabada en el gòtic. (s.XII-XIV) Consta de tres naus, cobertes amb bòvedes sostingudes per columnes i amb tres absis, dels quals el central és més gran. Tant les naus com els absis són romànics. **Darrera l'altar es pot veure una estàtua de Sant Cugat de l'escultor Enric Monjo, del 1942.** El bell cimbori, aixecat posteriorment a la part central, és d'un gòtic primerenc. Té forma poligonal i descansa sobre quatre pilars. Hi ha diverses capelles, d'entre les quals les de **Sant Benet**, fundador de l'orde, i la de **Sant Bartomeu**, en què es poden admirar importants retaules. **A la nau esquerra es troba el retaule renaixentista (segle XVI) de la Mare de Déu del Roser**, d'autor desconegut. A la façana principal, completament gòtica, el que més destaca, sobre la portalada, és la magnífica rosassa central, de 8,2 metres de diàmetre i acompanyada de dues rosasses més petites a cadascun dels costats. També vam poder apreciar el campanar de torre i planta quadrada, romànic, del segle XI.

Retaule de la Mare de Déu del Roser

Acabada la visita ens vam dirigir cap al **Museu de Sant Cugat** on vam veure la visita teatralitzada, **"Deixeu que els capitells parlin...ells ho saben tot"**, a càrrec del grup **Mirasol,Teatre**, que es fa cada primer dissabte de

mes, al Claustre. A les dotze, després del ressò de les campanes, va sortir un monjo, després s'hi va afegir el constructor dels capitells, l'**Arnau Cadell**, el **Batlle** i l'**Abat**, que van començar a explicar-nos d'una forma entretinguda i didàctica la història i secrets dels capitells del Claustre...

Altar, amb l'escultura de Sant Cugat al fons

CLAUSTRE

La part més significativa del Monestir és el seu magnífic Claustre. És un destacat exemple de l'art romànic català, que fou fundat el 1190. **Consta de quatre galeries, amb 60 arcades i 144 capitells magistralment esculpits**, on hi ha representats motius vegetals ornamentals, d'animals (alguns mitològics), figuratius i historiatos, amb representacions bíbliques.

Rosassa, des de l'interior

Detall del Claustre, amb les restes arqueològiques de la primitiva església paleocristiana

També a l'ala nord-est, es pot veure un capitell, que no és gaire corrent i per aquest motiu molt significatiu, el d'Arnau Cadell, l'escultor del Claustre, i en el qual es veu el mateix escultor treballant en un capitell i al costat la seva signatura amb forma d'inscripció en llatí, que diu:

**HEC EST ARNALLI
SCULTORIS FORMA CAPELLI
QUI CLAUSTRUM TALE
CONSTRUXIT PERPETUALE**

Aquesta és la figura de l'escultor Arnau Cadell, que tal claustre construí a perpetuïtat.

Arnau Cadell va trigar prop de disset anys a esculpir els capitells d'aquest Claustre i va ser també l'autor del Claustre de la Seu de Girona i Sant Pere de Galligans.

Al jardí del Claustre es troba la part més antiga del monestir, les restes arqueològiques de la primera basilica paleocristiana, del segle V, on segons la tradició va ser enterrat Sant Cugat i es veneraven les seves relíquies.

Posteriorment, al segle XVI, es va construir al claustre un segon pis amb influència del renaixement italià, introduïda possiblement pels abats d'origen italià que van regir el monestir en aquella època.

Capitell amb la representació d'Arnau Cadell

SIMBOLISME DELS CAPITELLS

Un cop acabada la teatralització, el nostre amic i guia, en **Bartomeu Bioque** ens va explicar el simbolisme del claustre i els seus capitells. El Claustre, un lloc que encara està privat de llum, ofereix un temps per a la interiorització, per al recolliment espiritual, abans d'entrar al temple i iniciar-se l'ofici. Sempre es troben representacions simbòliques, com les aus esculpides als capitells que representen l'element Aire, que és el que millor reflexa el pensament i el coneixement. En front de l'antiga **Sala Capitular** es troba el capitell que representa el lavatori de peus, ja que els monjos cada dissabte el duïen a terme en aquesta Sala com un símbol de purificació. Els capitells, així com altres obres de l'Edat Mitjana, són veritables mitjans d'informació per qui sap llegir-los, són plens de significats, però que moltes vegades s'escapen a la visió de l'home d'avui. **El claustre tenia un element de reflexió i meditació i també una simfonia musical.**

LES PEDRES CANTEN...Hi ha una relació entre els animals representats als capitells i la música.

Cadascun dels capitells d'animals representen una nota musical. Tenen també relació amb els planetes, amb els elements, els sentits corporals i els colors. Hi ha 54 capitells que tenen so, els altres estan en pausa. Els elements vegetals són les pauses de l'himne del pentagrama. Els capitells són una cadència que van marcant el ritme i contenen una simfonia musical completa.

El professor, musicòleg i escriptor alemany, Marius Schneider (1903-1982), després de llargs estudis i investigacions, va demostrar que els animals esculpits en els capitells eren la representació de les notes musicals. Degut a d'aquestes completes investigacions, **Schneider** va trobar que substituint cada animal per la nota que li corresponia s'obtenia un himne religiós; **en aquest cas un càntic dedicat a Sant Cugat, el seu patró.** Però el més curiós és que quan el professor ho va desxifrar, encara no s'havia descobert res que ho corroborés. **Posteriorment, entre varis documents sense classificar de l'arxiu, es va trobar un himne amb la partitura musical, que datava del segle XII, que coincidia amb tot el que havia exposat Schneider.**

*"Barchinon laeto Cucufate vernans
corporis sancti tumulum honorans,
et locum sacri venerans sepulchri,
sparge ligustris"*

*"Barcino esclata de vernal alegria,
de Sant Cugat honrant les restes,
i sobre el túmul i el sepulcre,
escampa rams d'olivella"*

Estrofa de l'antic himne
"Barchinon laeto",
dedicat a honorar, de
forma poètica, les restes
de Sant Cugat.

HISTÒRIA

La primera documentació que es té del monestir data del 878 i s'han trobat dades documentades sobre el primer abat, **Ostrofed (878-895)**. A partir de restes que s'han descobert en el recinte, s'ha pogut verificar que aquest lloc era un assentament romà fortificat, anomenat **"Castrum Octavianum"** i es creu que a l'entorn del segle IV ja s'hi van instal·lar els primers religiosos i es va fundar la basílica paleocristiana, per donar culte a les relíquies del màrtir **Sant Cugat**, que segons la tradició havia mort víctima de la persecució de l'emperador **Dioclecià**.

El nord-africà Cugat era nascut a Scil·li, (actual Tunísia), prop de Cartago, a la segona meitat del segle III. Fill de bona família, comerciant, va venir aquí, a finals del segle III, a predicar els Evangelis i fer apostolat de la fe cristiana. **Fou perseguit i finalment martiritzat i degollat el 25 de juliol de l'any 304, al Castrum Octavianum, lloc de l'actual emplaçament del monestir.**

Diverses escenes de la visita teatralitzada

Capitell amb la representació de dos lleons enfrontats

Escoltant les explicacions de Bartomeu Bioque

Detall del monument funerari de l'Abat Odó, que es troba a l'església del monestir

Els abats ja no són nomenats pels monjos, sinó pel Papa o els reis, i molts

A l'entorn del segle IX, es fundà el Monestir, sota la regla de Sant Benet. En els inicis del segle X, el monestir farà un creixement important a partir de donacions de nobles i gent piadosa. El privilegiat emplaçament, amb una elevada producció agrícola, junt amb bona cura en l'administració dels béns, i la proximitat amb Barcelona i la cort comtal i episcopal, converteix Sant Cugat en un dels principals dominis eclesiàstics de la Catalunya Comtal. Però l'atac d'Almansur, l'any 985, va delmar el monestir on va morir l'Abat, junt amb diversos monjos.

Posteriorment l'Abat Odó va refer el monestir amb unes noves dimensions i va ser un dels principals impulsors del seu creixement i esplendor. A més de religiós i senyor feudal, fou també un guerrer, i va morir l'any 1010, quan acompanyava les tropes en una expedició contra els sarraïns.

Degut a la importància del Monestir, el 1039, Ermessenda de Carcassona va escollir-lo per fer la celebració del casament del seu nét, el Comte Ramon Berenguer I, amb Elisabet de Nimes. I el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, l'any 1143, hi va celebrar corts.

Entre els segles X i XIII al Monestir es van fer noves reformes i va continuar la seva expansió territorial. Al seu voltant es va formar un nucli de població que en diferents documents surt anomenat com lloc d'Octavià, format sobretot per pagesos que conreaven les terres pròximes a l'abadia.

Al segle XIV, començà el seu declivi.

d'ells estan poc interessats en la vida monàstica. Al segle XV, amb la unió de la Corona Catalano-aragonesa amb la Corona de Castella, va començar un procés de castellanització, de la qual els monjos estaven en contra i lluitaren. Durant la Guerra de Successió el monestir va ser objecte de greus desperfectes i posteriorment, a finals del segle XVIII, es van dur a terme diverses restauracions. Després de diverses vicissituds, arribà el 1835, quan amb la Llei de desamortització es posen a subhasta les seves propietats, i es dissol la comunitat definitivament. Es va perdre una gran part del seu tresor artístic i documental. Es va salvar l'església, convertida en parròquia, el claustre i altres

Noè construint l'Arca

Entrada a Jerusalem

Lavatori de peus de Jesús als apòstols. És la representació del macrocosmos en un reduït microcosmos.

Psicomàquia, o triomf de les virtuts sobre els vicis

dependències del monestir. El 1851, la **Comissió de Monuments Històrics** inicià la seva restauració i el 1931 va ser declarat **Monument Històric Artístic**.

CARTULARI DE SANT CUGAT

El monumental còdex, conegut com el **Cartulari de Sant Cugat**, data dels anys 1225-1249. Els monjos del monestir copiaven integralment butlles papals, privilegis reials, pactes feudals, contractes agraris, sentències judicials, donacions... Tots aquests escrits donaven fe dels afers més importants

o significatius de l'època. Avui en dia es conserva a l'**Arxiu de la Corona d'Aragó** i és el llibre més voluminós que es guarda a l'Arxiu, degut al seu contingut i la seva extensa cronologia dels fets. **Està considerat el més important Cartulari monàstic de Catalunya.**

Hem de ressaltar que aquesta va ser una sortida força completa, ja que tant a l'Arxiu com al Monestir vam tenir l'oportunitat d'escoltar explicacions molt interessants i detallades dels diversos temes.

Acabada la visita del Claustre tot el grup vam anar a dinar al restaurant "**El Mesón**", ubicat a la mateixa plaça del Monestir, on vam degustar un bon àpat casolà. Després d'una animada tertúlia de sobretaula vam agafar l'autocar de tornada cap a BCN.

Per saber-ne més:
L'origen musical dels animals, símbols en la mitologia i l'escultura antigues. Marius Schneider-Edicions Siruela.

Museu de Sant Cugat del Vallès - Monestirs de Catalunya

EXPOSICIÓ I CONFERÈNCIA A LA CAPELLA DE SANTA ÀGATA MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

ARRIBA LA MÀGIA DEL CINEMA A LA CAPELLA DE SANTA ÀGATA

La Capella de Santa Àgata acull del 9 d'octubre de 2012 fins a finals de gener de 2013, l'Exposició "*Il·lusió i Moviment. De les ombres al film*", amb peces de la Col·lecció Josep M. Queraltó.

Conjuntament amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona (*Institut de Cultura de Barcelona*) i la Fundació Aula de Cine Col·lecció Josep M. Queraltó, l'exposició explica, a través d'un escollit grup d'objectes i suports videogràfics, els orígens del cinema, des dels espectacles d'ombres fins a l'aparició del cinematògraf dels germans Lumière el 1895.

L'exposició, que es presenta per primera vegada a Barcelona, acosta al públic una part d'aquest món suggeridor de ginys i objectes, autèntiques joies de la Col·lecció Josep M. Queraltó, una de les col·leccions privades de cinema i audiovisual més importants d'Europa.

Els visitants també tindran l'oportunitat de veure l'audiovisual que explica el funcionament d'algunes peces de l'exposició, una pantalla amb la tecnologia d'avui que permet a l'espectador veure imatges des del principi del segle XX en tres dimensions sense la necessitat d'ulleres estereoscòpiques, gràcies a la innovació tecnològica de l'empresa barcelonina **Apuntolapospo**.

Josep M. Queraltó incorpora en aquesta exposició peces noves com són un Projector "*Pathé*" de pel·lícula muda de 35mm, fabricat a París l'any 1913, adaptat per fer-lo funcionar; i una càmera cinematogràfica "*Mitchell*", motoritzada, amb pel·lícula de 35mm, fabricada a Califòrnia el 1930. Es tracta d'una càmera de notícies, coneguda amb el nom **NC (Newsreel Camera)**.

L'exposició compta amb un programa d'activitats paral·leles amb conferències i cinefòrums. L'iniciativa ha tingut molt bon ressò, ja que en el primer mes han visitat l'exposició més de 10.000 persones.

CONFERÈNCIA

"JERUSALEM, GRESOL DE LES TRES CULTURES"

El passat 22 de novembre va tenir lloc, dins de les activitats de l'Exposició *Il·lusió i Moviment. De les ombres al film*, a la mateixa Capella de Santa Àgata, la conferència de **Bartomeu Bioque** "*Jerusalem, gresol de les tres cultures*", acompanyada pel documental "*El caballero de Cristo y la dama del paraíso*".

Aquesta activitat ha estat organitzada per l'**Institut d'Estudis Històrics Medievals de Catalunya** i la **Fundació Aula de Cine Colecció Josep M. Queraltó**.

Amb un gran èxit d'assistència va començar l'interessant documental sobre **Jerusalem**, que ens parlà de les tres cultures, la musulmana, la jueva i la cristiana, de les Ordes de cavalleria, de les creuades medievals, i també de les creuades actuals. De totes les guerres santes entre religions que han assolat aquesta **Jerusalem**, "*La Dama del Paradís*", i dels peregrinatges que s'han fet i es fan actualment a la ciutat santa. Es van poder sentir també unes estrofes del **Cantar de los Cantares**, per finalment acabar amb una al·legoria per la tan desitjada **Pau**. Els assistents van elogiar molt positivament el documental, molt ben elaborat, amb gran cura, i amb unes magnífiques imatges molt representatives del tema.

Un cop acabada la projecció, el conferenciant, en **Bartomeu Bioque**, ens va fer una magistral xerrada sobre la **Jerusalem mística i la terrenal**. Es va centrar principalment, fent menció del títol del documental, en el culte a la dona, a la **Dama**, dins de la tradició jueva, musulmana i cristiana. La representació i recuperació del principi femení en l'etern. I també en l'important paper que va tindre sobretot l'**Orde del Temple** en la **Jerusalem medieval**. Finalitzada la conferència es va fer un col·loqui.

bcn.cat/
barcelonacultura

Ajuntament de
Barcelona

Exposició d'artilugis cinematogràfics:

IL·LUSIÓ I MOVIMENT DE LES OMBRES

AL FILM

COL·LECCIÓ JOSEP M. QUERALTÓ

DEL 9 D'OCTUBRE DE 2012 AL 6 DE GENER DE 2013

ENTRADA LLIURE

Capella de
Santa Àgata

Museu d'Història
de Barcelona

Plaça del Rei

**PRORROGAT
FINS EL 27 DE GENER**

Organitza:

Patrocinadors:

La Ruta de l'Or Negre de Doha a Dubai

Per M. Lluïsa Pujol
Periodista

La ruta de l'Or Negre es desenvolupa a l'Orient Mitjà, un recorregut que iniciem amb un vol de cinc hores de Barcelona a Doha, capital de Qatar. De Doha marxem a Manama, capital de Bahrein, des d'on ens traslladem a Dubai (EUA). Allí embarquem al Royal Caribbean per navegar durant set dies per les aigües del Golf d'Aràbia. Fem escales a Fujairah (EUA), Muscat (Sultanat d'Oman) i Abu Dhabi (EUA), per finalitzar a Dubai.

Doha, Qatar

Vam arribar de nit a Doha, país situat en una petita península al golf Pèrsic. La ciutat va ser fundada el 1.850 amb el nom d'Al-bida. El 1916 es va convertir en la capital del protectorat britànic de Qatar, fins al 1.971, quan el país va aconseguir la independència. El skyline de Doha s'ha aixecat en tan sols deu anys i està en constant creixement. La població s'ha triplicat en només 5 anys -entre 2004 i 2009-; s'ha passat de poc més de tres-cents mil a pràcticament un milió d'habitants, degut sobretot a la immigració de ciutadans procedents de països com l'Índia, Pakistan, Bangladesh i Sri Lanka. Els petrodòlars van cimentar els gratacels més extravagants i els hotels de més luxe. La seva economia es va multiplicar gràcies

a una diversificació que va anar més enllà del comerç de petroli i a la presència d'un aprofitat **Aeroport Internacional** que serveix d'enllaç a més de 100 destinacions amb la seva companyia **Qatar Airways**.

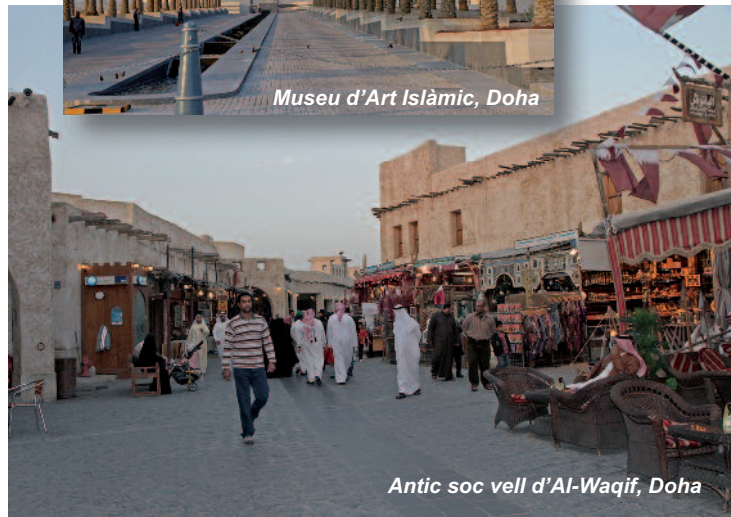
A prop de Doha es troba la ciutat de l'educació, la zona dedicada a la investigació i l'educació i on està ubicada la Qatar Foundation, coneguda pel seu patrocini al Futbol Club Barcelona. La ciutat serà l'amfitriona de la Copa del món a Qatar l'any 2022.

Museu d'Art Islàmic, Doha

Centre comercial Villaggio, Doha

Antic soc vell d'Al-Waqif, Doha

Ens vam desplaçar fins a l'antic soc vell d'**Al-Waqif**, amb edificis de baixa altura d'arquitectura de tova, ple de botigues d'artesanía, cafeteries i restaurants. **Es va aixecar al voltant d'una vella i petita fortalesa que també està restaurada i que recorda el passat de Qatar.** Molt a prop d'aquesta zona està el **Doha Film Institute** on vam fer una breu visita i vam regalar alguns llibres de la **Fundación Aula de Cine Colección Josep M. Queraltó**. Després ens vam acostar a la Corniche (*passeig marítim*). Així com **Dubai** té l'**Illla Palmera**, **Doha** **posseeix "La Perla de Qatar", una**

17 de novembre de 1869 per l'emperadriu Eugenia de Montijo, esposa de Napoleó III. La seva estratègica posició en el golf Pèrsic va fer que fos controlada i influïda pels assiris, babilonis, grecs, perses i finalment pels àrabs, amb els quals la població es va convertir a l'Islam. Actualment continua essent la religió oficial del país, amb una població formada majoritàriament per xiïtes i sunnites, tot i que hi ha petites minories jueves i cristianes. **Bahreïn va patir una rebel·lió de la població el 2011-2012 que formava part de les protestes generals que es van produir al món**

Museu, Al Manama. Bahrein

Mesquita Al Fateh, Al Manama. Bahrein

Palau Reial, Al Manama. Bahrein

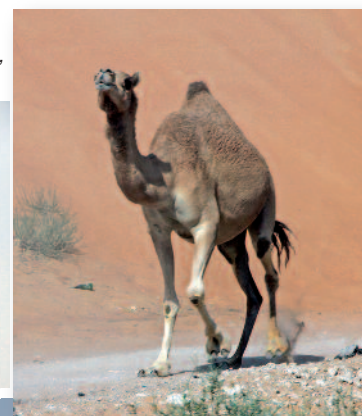

illa artificial de gairebé quatre milions de metres quadrats amb una inversió de més de 2.000 milions d'euros.

Amb un bon record de **Doha**, vam traslladar-nos a l'**Al-Manama**, capital de **Bahreïn**, el país més petit del **Golf Pèrsic**. Està integrat per un arxipèlag de trenta-tres illes, de les quals la més gran és l'illa de **Bahreïn**. **El regne de Bahreïn, com tots els països de la zona, va poder gaudir d'un gran creixement comercial i econòmic gràcies a la construcció del Canal de Suez, que va ser inaugurat el**

àrab ("primavera àrab"). Durant la nostra breu estada en aquesta ciutat —on vam passar el **Cap d'Any**— vam veure el palau de la família reial, la gran mesquita d'**Al Fateh**, amb capacitat per a 7.000 persones i alguns edificis d'arquitectura excepcional que tant agrada construir actualment per tota la zona dels Emirats i món àrab.

Fujairah. Emirats Àrabs Units, (EAU)

Doha

Gran Mesquita, Muscat. Oman

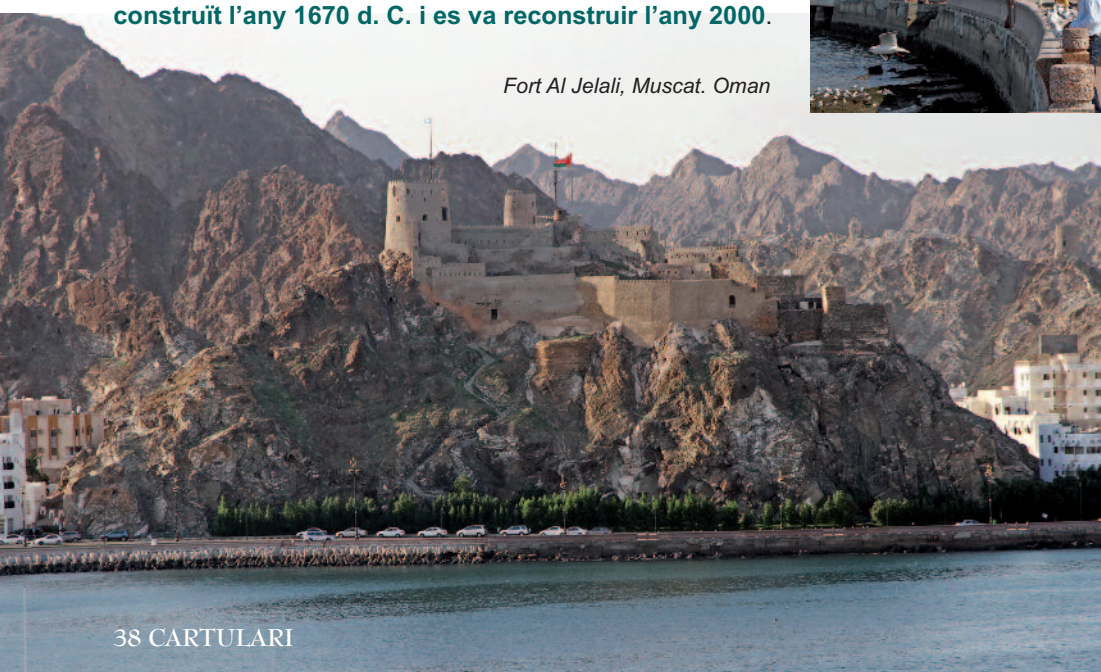
Creuer Emirats Àrabs Units (EUA)

De Bahrein ens vam desplaçar a Dubai, una de les ciutats de més ràpid creixement del món, que s'ha convertit en una destinació molt important pel luxe i que atrau cada cop més turistes d'arreu del planeta. Vam anar al port on sortia el creuer cap als Emirats Àrabs Units. La primera escala va ser Fujairah (EAU), que té com a President des de el 2004 l'Emir d'Abu Dhabi el xeic Jalifa bin Zayed bin Sultan Al Nahayan, considerat un dels homes més rics del món segons la revista nord-americana **Forbes**. La ciutat està a 180 km de Dubai. És l'únic dels Emirats que està situat en la costa oriental de la península, banyat per l'Oceà Índic en el Golf d'Oman. **En aquesta escala només vam fer una excursió amb cotxes tot terreny al desert**, per recórrer les dunes de sorra i els verds oasis amb els seus valuosos pous d'aigua. **Confirmen la seva existència des de l'antiguitat diversos monuments i llocs arqueològics**, entre ells, el fort de Fujairah, a dos km del centre de la ciutat, que es caracteritza per la seva estructura de maons i fang. **Va ser construït l'any 1670 d. C. i es va reconstruir l'any 2000.**

Fort Al Jelali, Muscat. Oman

La segona escala va ser a Muscat (*capital del Sultanat d'Oman*) una de les ciutats més antigues de l'Orient, on vam passar dos dies. L'Islam és la religió del país. **El seu pròsper port té un cert aspecte medieval amb dos antics forts portuguesos, Al Jelali i Al Merani.** Vam visitar el museu Bait Al Baranda, on s'explica la història de la ciutat. Vam caminar pel passeig marítim i per Mutrah Souq, el mer-

Passeig marítim de Muscat

*Mesquita de Sheikh Zayed.
Abu Dhabi*

*Retrat de Sheikh Zayed
bin Sultan Al Nahyan,
fundador i primer
President de la Unió
dels Emirats Àrabs*

cat més antic de **Muscat**, on es poden trobar tota mena de productes i regals, com encens aromàtic, joieria en or i plata o un khanjar, un punyal tradicional d'**Argent d'Oman**. Tanmateix vam anar fins a **Nizwa**, l'antiga capital omanesa, per veure la seva fortalesa, situada en un gran oasi i en el punt de trobada dels camins de les caravanes del nord i el sud.

El cinquè dia vam navegar i vam aprofitar per fer diverses activitats en el creuer.

La tercera escala va ser a Abu Dhabi, el més gran dels set Emirats Àrabs. Representa més del 80 per cent del territori total dels Emirats. El descobriment del petroli va transformar un poble tranquil de pescadors i recol·lectors de perles durant segles en un dels destins turístics més opulents. Va ser visita obligada la de la **mesquita Sheikh Zayed, la més gran de la Unió dels Emirats Àrabs i la vuitena més gran del món.** Porta el nom de **Sheikh Zayed bin Sultan Al Nahyan, fundador i primer President de la Unió dels Emirats Àrabs.** Les seves restes mortals es troben també aquí. La mesquita té dos rècords del món: **la catifa i la làmpada d'aranya més grans del món.**

Caputxino adornat amb làmines d'or. Hotel Emirates Palace

*Interior Mesquita de Sheikh Zayed.
Abu Dhabi*

Hotel Emirates Palace. Abu Dhabi

Per als amants del motor cal destacar el circuit de **Yas Marina** on se celebra el **Gran Premi d'Abu Dhabi de Fórmula 1**. Ens va impactar la visita a l'**Hotel Emirates Palace**, dirigit pel grup alemany d'hoteles Kempinski. **Segons el New York Times és l'hotel construït més car del món. És de luxe i té com a fet anecdòtic que és l'únic lloc on serveixen un caputxino adornat amb làmines d'or.** També cal esmentar

el projecte que té l'hotel de construir un gegantesc districte cultural que s'està erigint a l'illa Saadiyat, on hi haurà tres museus, el **Louvre Abu Dhabi**, **Guggenheim Abu Dhabi** i **Zayed National Museum**, i un centre d'entreteniment.

Finalment vam tornar a Dubai, on vam trobar una gran oferta d'oci com platges, camps de golf, curses de ca-

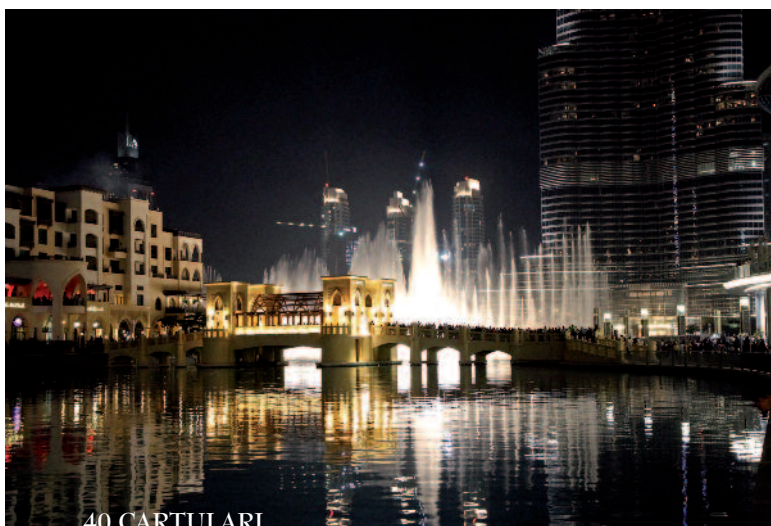

Centre comercial Dubai Mall, de dia i de nit

Edifici Burj Khalifa, l'edifici més alt del món des de 2010. Dubai

Hotel Burj al Arab. Dubai

Panoràmica des del mirador de la Torre Califa (Burj Khalifa). Dubai

mells i centres comercials luxosos. Vam optar per visitar el **Dubai Mall**, que va obrir les seves portes el novembre de 2008 i immediatament es va convertir en el centre comercial més gran dels Emirats Àrabs, amb més de 1.200 tendes. **En una de les entrades de Dubai Mall es troba el Burj Dubai o Torre Califa (Burj Khalifa), l'edifici més alt del món a l'actualitat, amb una alçada de 828 metres**, i popularitzada per la seva aparició en la pel·lícula *“Missió impossible: protocol fantasma”*. Està ubicat en una illa artificial connectada al continent per un pont.

El Burj Dubai és visible des de 95 quilòmetres de distància. En la planta 124 està el mirador de la Torre Califa. Al costat del **Burj Khalifa** hi ha un gran llac artificial on es troba instal·lada la **Font de Dubai**, inaugurada el 2009. Protagonitza un dels espectacles gratuïts més bonics de la ciutat. Ha estat dissenyada pels mateixos enginyers de les **Fons del Bellagio a Las Vegas**. **Un altre edifici important per visitar, prèvia sol·licitud, és l'hotel Burj Al Arab o Torre Àrabe, un dels millors del món, amb set estrelles.** També és una atracció **La Palmera**, una illa amb forma d'arbre que ha estat guanyada al mar, que serà visible des de la Lluna. **La Palmera** està construïda en forma de 17 grans

fulles, envoltada de 12 quilòmetres d'esculls de barrera protectora anomenada mitja lluna.

Vam acabar el viatge fent una visita a l'oficina de **Turisme, Comerç i Màrqueting** per donar a conèixer la tasca de la **Fundació Aula de Cine Colecció Josep M. Queraltó**. Ens va rebre **Talal Khalifa Al Suwaidi**, Responsable de la zona Nord i Sud d'Europa.

Dubai Mall

NOTÍCIES

CONVENCIO NACIONAL DE LIONS INTERNACIONAL

Dels dies 16 al 20 del passat mes de maig es va celebrar la

XLV Convenció Nacional de Lions Internacional a la Coruña.

Durant la trobada, es van presentar i desfilat totes les províncies. La nostra amiga i Madona de l'Estament, **Beatriz Botello**, va ser declarada la imatge de la Dona Catalana, amb el vestit tradicional de catalana, i portadora d'un dels estendards.

L'Acte va comptar amb la presència del President de la Xunta de Galicia, **Alberto Nuñez Feijóo**, de l'Alcalde de la Coruña, **Carlos Negreira Souto** i del President dels Lions de Barcelona, el nostre amic **Àngel Gordon**.

Lema dels Lions **"NOSALTRES SERVIM"**

President, Beatriz, secretària i tresorera del Club

REUNIÓ CONSELL SUPREM DE L'ESTAMENT

El passat 18 d'octubre va tenir lloc a la seu social de l'entitat una reunió del

Consell Suprem de l'Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya

L'Acte va ser amb motiu del nomenament del nou **Consell Suprem**. Després de llegir els principals apartats del reglament, a continuació es va procedir a nomenar els nous membres del **Consell** i els seus respectius càrrecs. Hi van assistir també les esposes dels nous membres, totes elles membres del **Senat de Madones**. Com a cloenda de l'Acte, el **Gran Mestre** va dirigir unes paraules de felicitació a tots els assistents. Seguidament es va oferir un "lunch".

42 CARTULARI

Quan contacti amb nosaltres digu'ns que ha vist aquest anunci i obtindrà un 10% de descompte!

WEB CORPORATIVA BASICA
450€

- Allotjament gratuït per un any
- 1 pàgina principal + 2 apartats + Contacte [Formulari], Situació [Google Maps] i Mapa web
- Contingut totalment administrable [texts, fotos, vídeos]
- Opció Multi-idioma
- Compatible amb els principals navegadors [Explorer, Safari, Firefox, Chrome...] i optimitzada per a cercadors [SEO]

IDENTITAT CORPORATIVA BASICA
450€

- Estudi previ de la imatge de l'empresa, producte o marca
- Logotip en format vectorial i bitmap
- 250 targetes de visita
- 250 fulletons cara i dors
- Aplicacions de la marca en format digital Word per imprimir: sobres, paper carta
- Signatura email

A **LEKTER GRAFIKS** oferim un servei complet d'agència de comunicació digital: disseny gràfic, web, audiovisuals, render 3D

Profesora
ROSANA LARA
 Instituto de Consulta y Desarrollo Personal
 Paseo de Gracia 18, Barcelona
 93 343 76 65 • www.institutorosana.com

CONSULTAS PERSONALES Y PROFESIONALES POR CLARIVIDENCIA

TALLERES DE CRECIMIENTO PERSONAL,
 a través del "YO SOY" todos los viernes de 20 a 21h

Poderosos cursos y seminarios auxiliares para el desarrollo humano, capaces de impulsar de forma constante todos los procesos de la evolución del SER.

CURSOS, TALLERES Y SEMINARIOS:

- CÁBALA
- FENG SHUI
- CONSTELACIONES FAMILIARES
- REIKI
- VIAJE A TRAVÉS DEL ALMA
- YOGA
- MEDITACIÓN
- FLORES DE BACH
- GRAFOLOGÍA
- CONTROL MENTAL
- TAROT EVOLUTIVO
- AVATAR
- ALQUIMIA

LOS MEJORES PROFESORES
 A SU SERVICIO

LAS VELAS DE

Mariano

Poligono Industrial Can Castells
 Cl Juan de la cierva 8 d
 08420 Canovellas - Barcelona
 Tel 938400239
www.lasvelasdemariano.com

Tienda en Barcelona
 Cl Sardenya 209 bis
 Tel. 932455859

Fotografía Erich Andrés © Archivo fotográfico Juan-Javier Bofill Real Círculo Artístico de Barcelona

MUSEO REAL CÍRCULO ARTÍSTICO
DE BARCELONA - C/. Arcs, nº. 5

DALÍ ESCULTOR
COLECCIÓN PRIVADA

